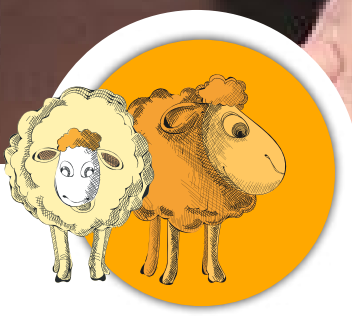

הלב שלי דופק בחוזקה,

אני חייב לעמוד
במבחן שעושים לי
40 תלמידים חדשים

ילד, מה ברצונך
לומר? שאל הרב.
כשדמעות בעיניו
השיב הילד: "צריך
להתייעץ עם ילדי
ועם נכדי"...

כשהסב הנרגש הזדים את
הנוכחים במסיבת האירוסין
של נכדו. סיפור שחייבים
לקרוא ולהפנים

/// עמוד 17

הם כעסו עלי!

גידפו אותי, היו גם כאלו
שממש תקפו אותי
פיזית. לא כעסתי עליהם.
אח"כ הם מבינים את
הטעות שלהם, באים אלי
ואומרים לי, למה רק
אותו? קח את כל הילדים
שלנו ותכניס אותם
לישיבה..."

/// עמוד 13

הקשר העמוק
של אבא עם רבי
אלחנן זצ"ל מילא
את הבית בנוכחות
מוחשית כל כך, עד
שלא אחת בשנות
ילדותי סברתי כי
רבי אלחנן היה
אחד הסבים שלי
ממש.

/// עמוד 6

רבינו זצ"ל, יצא
מגדרו, דפק בידו
על השולחן ואמר
בכל התוקף: אסור
לומר 'שלא יצא ממנו
כלום' על שום ילד
ועל שום בחור

אהבת התורה ואהבת
לומדיה של בעל שבת
הלוי מרן רבי שמואל
הלוי ואזנר זצ"ל.

/// עמוד 2

**רבינו זצ"ל,
יצא מגדרו,
דפק בידו
על השולחן
ואמר בכל
התוקף:**

**אסור
לומר
'שלא
יצא
מהנו
כלום'
על שום
ילד ועל
שום
בחור**

**אהבת התורה ואהבת
לומדיה של בעל שבת
הלוי מרן רבי שמואל
הלוי ואזנר זצ"ל.**

כל זה היה עד שהיה מגיע בחור מהישיבה או תלמיד מבית ההוראה, אז היה רבינו יורד מן ההר אל העם, והיה מרעיף עליו טללי תחיה ואהבה, מתעניין בשלומם ובסדר לימודם, היה מקשיב במלוא הריכוז לכל שאלה, ומשיב במתינות ובנועם. היה זה מעין עולם הבא לשהות במחיצתו בעת שהיה מורה הוראה ומרביץ תורה, והתקיימו בו דברי התנא דבי אליהו (פכ"ח): 'אהבת את ה' אלקיך' שאתה תהא מאהב שם שמים על הבריות, שתהא יודע דברי תורה ותהא קורא ושונה בדברי תורה כדי שיהיו הבריות הרואים אותך אומרים אשרי פלוני שלמד תורה, כמה נאים מעשים שלו כמה יפים דרכיו.

אם יתן איש את כל ביתו באהבה שאהבה "רבינו השבט הלוי" את תלמידיו, בוז ובזו לו. כי על כן מלבד היותו מרא דאתרא וראש בית דין מלבד היותו פוסק הדור, היה הוא בראש ובראשונה אב ומורה לתלמידיו, הן לתלמידיו הרבים במשך יותר משנות דור ב"שיבת חכמי לובלין" והן לתלמידיו ותלמידי תלמידיו שזכו לחסות בבית ההוראה, שממנו יצאה הוראה לכל ישראל.

זכה רבינו להעמיד לגיונות של מורי הוראה בכל קצו תבל, ועליו אפשר להמליץ מה שאמרו חז"ל על דורו של חזקיהו: "בדקו מדן ועד באר שבע, ולא מצאו תינוק ותינוקת איש ואשה שלא היא בקיין בלכות טומאה וטהרה בכל גבולות ישראל. וזכה והתקיים בו הפסוק "כי במקלי עברתי את הירדן הזה, ועתה הייתי לשני מחנות", כי התחיל את הרבצת התורה לבדו ובעשר אצבעותיו, ובסוף ימיו זכה לראות לגיונות של תלמידי חכמים, רבנים ומורי הוראה בכל תפוצות ישראל, אשר גידלם וטיפחם להורות ולדון בכל חלקי התורה וההוראה.*

זכורני, שלפני עשרים שנה, כאשר נפש רבינו זצ"ל במושב בית חלקיה, כדרכו לעשות כן לאחר העמל הרב של ימי חודש ניסן. בימים אלו היה רבינו מבקש לשבת בשלווה, כשהוא מפנה את השאלות אל בית ההוראה. זכיתי אז לקבל רשות להגיע אליו למקום הנופש, כדי להציע בפניו שאלה בהלכה שהתעוררה לי. ולא אשכח את המראה נורא ההוד שראיתי, כיצד נוהג שר התרוה בימי נופש. רבינו ישב ליד שולחן שהיה מוצב על הדשא בחצר הקדמית של הבית, על השולחן היו פתוחים כמה ספרים, ורבינו ישב לידם באימה ויראה ועיין בהם ללא הפוגה כמוצא שלל רב, והיה ניכר שהוא דבוק בתורה.

כיון שראיתי שרבינו זצ"ל באמצע לימודו, לא רציתי חלילה לפרוע ועמדתי בכביש מחוץ

לפני כמה שנים הגיע רבינו השבט הלוי זצ"ל למעמד הכנסת ספר תורה שהתקיים בעיר בית שמש. זכיתי לקבל את פניו ולהציע בפניו כמה שאלות בהלכה, וכשליויתי אותו בעת שנכנס אל החדר שהתקיים בו מעמד כתיבת האותיות, הייתי סבור שהוא יחפוץ כמנהג רבים לכתוב אות המופיעה בשמו, ולכן הצבעתי בפניו על האות ש"ן, המופיעה בתיבות האחרונות של התורה "לעיני כל ישראל". אך רבינו זצ"ל הביט לפניו בתיבות המוכנות לכתובה, ואמר לי "רוצה אני עתה לכתוב את האותיות ע"ו ולמ"ד.

כשראה את תמיהתי על פשר הדבר, אמר לי בהאי לישנא, תוך שנהרה עילאית שזוכה על פניו: "רוצה אני לכתוב אות ע"ו ולמ"ד, משום שברוך השם אני כבר שבעים שנה מלמד תורה, ע"ו זה שבעים, ולמ"ד זה לימוד, ולכן רוצה אני לכתוב אותיות אלו". כך ראה רבינו זצ"ל את עצמו "מלמד תורה", מלמד תורה לבני הנעורים, מלמד תורה לאברכים, מלמד תורה לרבנים ומורי הוראה.

אז גם הבנתי למפרע את גודל טרחתו בכל פעם שהיה נכנס לפניו תלמיד להציע שאלה, איך שהיה מתפנה לגמרי מכל עיסוקיו ולימודיו, והיה מוסר את עצמו כפשוטו לענות תשובה ברורה ושלמה, והיה טורח לבאר ולענות, לפרש ולהאיר. מעולם לא היתה שאלה שנפטרה בתשובה סתמית, מעולם לא היתה תשובה שהיתה נזרקה כלאחר יד. כל תשובה ותשובה היתה מסכת בפני עצמה, וכפי ששינן תמיד למורי הוראה, שצריך לענות "מילתא בטעמא", ולבאר את התשובה לשואל באר היטב כדי שלא יבוא לידי טעות.

ואם עסקינן באופן עניית התשובות של רבינו זצ"ל, היה זה מדהים לראות את הניגוד החריף, ואת התמזוגות ההפכים שראו אצלו בעת שענה תשובה לשואלים. כי טבע העולם הוא, שיש שני סוגים של אנשים. ישנם אנשים שאינם מדקדקים לנצל כל רגע, ולכן לא פלא שכשהם פוגשים חבר ורע יכולים הם להתפנות ולהתעניין בשלומם. ומאידך גיסא, ישנם אנשים שהם מתמידים גדולים, ואין להם דקה פנויה, לפיכך אין עיתותם בידם לדבר אל הזולת אפילו לא בשפה רפה, ואינם מתעניינים בשלום איש.

אצל רבינו זצ"ל היו משולבים שני הדברים יחד בצורה שכמעט ואין כמותה בעולם. מחד גיסא היה מתמיד עצום, ולא פסק פומיה מגירסא בכל רגע משעות היממה, סדר יומו היה מורכב מסדרה של חברותו ושיעורים, כתיבת תשובות בהלכה, ישיבה על מדין בבית הדין של זכרון מאיר ועל כולנה השיעורים כסדרן שהיה מוסר מידי שבוע בשבוע, הן השיעורים הקבועים לבני הישיבה והן השיעור הקבוע בהלכה ביום חמישי. כל דקה משעות היום היתה מנוצלת עד תום, ולא היתה לו

בימים אלו היה רבינו מבקש לשבת בשלווה, כשהוא מפנה את השאלות אל בית ההוראה. זכיתי אז לקבל רשות להגיע אליו למקום הנופש, כדי להציע בפניו שאלה בהלכה שהתעוררה לי. ולא אשכח את המראה נורא ההוד שראיתי, כיצד נוהג שר התרוה בימי נופש

גם לבחורים של היום לעשות כן. נענה רבינו, חס ושלום, לא כל בחור בזמננו יכול לעמוד בכך, ולפעמים זה יכול לגרום נזק. בחור בזמננו צריך לנוח וללמוד בזמנים מסודרים].

כמובן, שאין רבינו זצ"ל זקוק לדברי קילוס ושבח, אך אנשים כמונו יכולים לעיין בדברי ימיו וללמוד מהם לקח ותורת חיים. הלא ידוע הוא בשער בת רבים, כי הרבה יגיעה היתה מנת חלקו בימי ילדותו וימי בחרותו עד שנפתחו לו מעיינות החכמה. גם ידוע ומפורסם שבעת שרצה רבינו להיכנס ללמוד בישיבת חכמי לובלין, עמד למבחן בפני ועדת קבלה של הישיבה, וכשל במבחן, ואמרו לו הבוחנים שהוא לא התקבל והוא יכול לחזור לביתו לאחר כמה חציית השעה יצא ראש הישיבה מהר"ם שפירא זצ"ל לסייר בבית המדרש, והוא רואה בחור צעיר שמתנועע בחשק ובהתלהבות על גמרתו. שאל אותו מהר"ם שפירא זצ"ל לשמו ולמעשיו השיב לו הבחור שהוא הגיע מהעיר וינה להיבחן, אך הוא נכשל והוא צריך לחזור הביתה, אך כיון שיש עוד כמה שעות עד מועד יציאת הרכבת הבאה, הוא מנצל בינתיים את הזמן ללמוד. ראש הישיבה התפעל ממידת מסירות הנפש של הבחור, שעל אף כשלונו לא מרפה מאהבת התורה, ותיכף ומיד אמר לו שהוא יכול להיכנס לישיבה לתקופת נסיון של שלושה חודשים.

לימים סיפר זאת מרן רבינו זצ"ל, ואמר בחינך: "נכנסתי לישיבה לתקופה של שלושה חודשים, ונשארתי שם כמעט שלוש שנים". ואכן, מאז זיהה בו מהר"ם שפירא את ניצוץ אש התורה, לא פסק מחבבו וגידלו כבן טיפוחיו. וכמים הפנים אל הפנים נקשרה נפש רבינו בנפש רבו, והיה זה מוחזק נהדר לראות בהזדמנויות שונות את רבינו זצ"ל מדבר בערגה ובגעגוע על רבו שלימדו תורה. את השנים האלו ראה רבינו זצ"ל כשנים הטובות שבהן רכש את בקיאותו בכל חלקי התורה.

זכורני, שלפני שנים רבות היתה לי את הזכות לשמוע מפי רבינו מעשה ממרן ה"חפץ חיים" ז"ע, ולאחר מכן הרהבתי עז, ושאלתי את רבינו האם הוא הכיר את החפץ חיים. נענה לי רבינו ואמר, הייתי יכול להכירו, כיון שבאחת הפעמים שהגיע לינה הוא התאכסן בדירה באותו בנין שדרו בו אבי ואמי, אך לא הייתי אז בוינה, הייתי בפולין בישיבה. והרים ריבנו את ידו הקדושה לאות חשיבות ואמר: "למדתי אז תורה בישיבה!".

✱

ואכן, לפני כמה שנים באה קבוצת מחנכים לפני רבינו זצ"ל כדי להיוועץ עמו בנושאי חינוך, ותוך כדי השיחה אמר לפניו אחד המחנכים, שיש להם בעיה בחידוד עם כמה בני נוער שרק מזיקים בשהותם במוסד, ואולי עדיף להוציא

לחצר והמתנת לשת הכושר שהוא יבחין בי. שעה ארוכה עמדתי, אך רבינו לא הוציא את העיניים מספריו הקדושים. לאחר זמן מה הבחנתי שהוא מרים את העיניים מהספר ומביט לעבר הכביש, וחשבתי שכעת הוא יבחין בי, אך לאחר כמה דקות הבנתי, שטעיתי טעות חמורה כשחשבתי שרבינו זצ"ל הפסיק את לימודו. האמת היא שהוא רק עצר את לימודו כדי לעיין ולהרהר בדברי תורתו, עיני יישירו כנגדו, אך הוא אינו רואה כלל את המתרחש מול עיניו.

לאחר שעבר זמן רב, הבחין בי אחד מבני הבית ואמר לי להיכנס פנימה לתוך החצר, ורק אז כאשר עמדתי ממש סמוך לידו, הוא הבחין בי ובמאור הפנים שלו הורה לי לשבת. רבות למדתי בהלכה באותה שיחה של מחצית השעה שדיברתי עמו. אך יותר מכל למדתי באותה שעה ארוכה של המתנה, שיעור מאלף כיצד נראה "נופש" של גדול הדור. למדתי שיעור מאלף מה היא דביקות בתורה.

✱

הסיפורים על גודל התמדתו בתורה הם בלתי נתפסים, הפלגות עצומות נשמעות מפי תלמידיו על התמדה מופלאה בתורה ועל יגיעת התורה ללא שיעור. וכמו ששמעתי מזקני, החסיד המפורסם רבי אלעזר בין זצ"ל, שלמד בבחרותו בישיבת חכמי לובלין, שהוא זוכר היטב כיצד היה זה שם דבר לראות את ההתמדה של הבחור שמואל ואזר מוינה. הוא העיד שהיתה תקופה שהוא למד שמונה עשרה שעות בכל יום, ומלבד לתפילה הוא לא הפסיק אפילו לא לאכילה ושתייה, שמונה עשרה שעות רצופות(!).

עוד שמעתי לפני שנים רבות מאחד הזקנים אשר למד בבחרותו בישיבת חכמי לובלין, שהיה לרבינו זצ"ל מקום קבוע בבית המדרש של הישיבה לדי עמוד מסויים, והיו הבחורים מתווכחים ביניהם בהלצה, מי יזוז ראשון האם העמוד יזוז קודם, או שהבחור שמואל ואזר יזוז קודם,

כי מעולם לא ראו את העמוד ללא הרב ואזר... [אך גם בנושא זה הלך רבינו לפי רוחו של כל אחד ואחד, וכמו ששמעתי עדות מפי אדם ששאל את רבינו בשעת חדוותא, האם זה נכון מה שמספרים ששלוש וחצי שנים לא ראה את חזית בנין "ישיבת חכמי לובלין". נענה רבינו, שלוש וחצי שנים אינו נכון, אך אכן שנתיים וחצי לא יצאתי מהישיבה. שאלו הנ"ל, האם רבינו ממליץ

מילה היתה מדודה אצלו בפלס, וכל אות וקוץ מדברי רבותינו היו אצלו תורה שלמה. לא פלא שכל חלקי התורה היו פרוסים לנגד עיניו, ללא שום חילוק בין מסכת למסכת, בין סדר מועד לסדר קדשים, בין סדר נזיקין לסדר טהרות. וכך היה הדבר בשטח ההלכה, לא היה אצלו שום חילוק בין הלכה להלכה, בכל נושא שהוא היה דן בו היו מרגישים בחוש את החשיבות של כל הלכה והלכה, ואת החשיבות של כל מילה ומילה. וכמו ששמעתי מתלמידיו הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א, שלפני כמה שנים נכנס לחדרו של רבינו זצ"ל וראה שהוא עוסק בחזרה על טור ובית יוסף בהלכות טריפות, ותמה לעצמו שהרי לא עסק רבינו זצ"ל בשנים האחרונות בנושאים הללו. כשראה רבינו את

פליאתו, אמר לשו בהאי לישנא: "וכי אתה חושב שבשמים לא בוחנים על ההלכות האלו"... כמה מאפיין הדבר את רבינו, שבכל עת מצוא דיבר ללא הרף על חובת החזרה על הלימוד. וכמו שזכינו לשמוע ממנו כמה פעמים, שיסוד ההצלחה בתורה הוא "לחזור, לחזור ולחזור".
(מתוך המודיע ניסן תשע"ה- וספר הפוסק

אותם מהתלמוד תורה כי ממילא לא נראה שייצא מהם משהו. כששמע זאת רבינו זצ"ל, יצא מגדרו, דפק בידו על השולחן ואמר בכל התוקף: אסור לומר כך על שום ילד ועל שום בחור. ככה המלמדים שלי אמרו עלי שלא יצא ממני כלום. האם כך אכן נהיה?! אסור למחנך להתייאש מאף תלמיד.

חרדתו של רבינו לכל מילה בתורה, הלא "נפלאה היא בעינינו", איך הזכיר בסילודין את שמות חז"ל, אווירת קדושה היתה שוררת בשיעור, בעת שהזכיר בסילודין את שמות חז"ל, אווירת קדושה היתה שוררת בשיעור, בעת שהיה רבינו אומר במתק לשונו "עומדים לנגד עינינו דברי אדוננו הטורי זהב", "צריכים אנו לעיין בדברי אדוננו הפרי מגדים", וכך זה היה חוזר על עצמו בכל פעם שהיה מזכיר את אחד מהפוסקים, ראו בחוש באיזו חרדת קודש צרך ללמוד. וכך גם ראו כל המתפללים בבית המדרש, באיזו חרדת קודש צריך לגשת לספר תורה, באיזו חרדת קודש נוגעים בסידור. וכמו ששמעתי מבנו בכורו הגאון רבי חיים מאיר ואזנר (שליט"א) זצ"ל, שבשבועות האחרונים לחייו, אי אפשר היה לדבר עמו, ולא היתה אפשרות לדעת האם הוא ער למתרחש סביבו, אבל כל יום בעת שהניחו לו תפילין הוא היה מנשק את התפילין, כי פה קדוש כמוהו היה נמשך מאליו לדברים שבקדושה.

לאור זאת, אין זה פלא שרבים וגדולים החשיבו את דעתו כפסק המקול בשמים, וסמכו על הוראותיו בדיני נפשות כאורים ותומים. ושי בנותן טעם להוסיף, ששמעתי עדות מפי אחד ששאל אתר בינו את תשובתו, אמר השואל כי אינו רגוע האם יכול אכן לסמוך על זה לכתחילה. נענה רבינו ואמר, "אני יושב על כסא ההוראה כבר יותר מששים שנה, וברוך השם כל מי ששמע וציית לדברי, התקיים בו 'הולך בתום ילך בטח'".
מופלאה היתה החביבות שלו לכל מילה בתורה, לא היה דיבור אחד ברש"י, או שורה אחת במגן אברהם, שהיה לומד אותה כלאחר יד, כל

**הצטרפו גם אתם
וקבלו ישירות
למייל שלכם
את מגזין אחינו
לחינוך ותורה
'בית היין'**

לחצו כאן

או שלחו מייל לכתובת
dirshu@dirshu.co.il

**מכל אחיי זכיתי
אני להיקרא
בשמו של קדוש
ישראל - רבי
אלחנן וסרמן
הי"ד. הקשר
העמוק של אבא
עם רבי אלחנן
זצ"ל מילא את
הבית בנוכחות
מוחשית כל כך,
עד שלא אחת
בשנות ילדותי
סברתי כי
רבי אלחנן
היה אחד
הסבים שלי
ממש.**

הרה"ג ר' אלחנן חדש
שליט"א על הקשר בין אביו
הגאון רבי משה חדש והגאון
רבי שמחה וסרמן זצ"ל

ח' במרחשוון תשע"ט, ישיבת 'אור אלחנן'. על כרית לבנה נם בשלווה בני הפעוט, אחוז בידיו הסנדק, דודי הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א. רגעים ספורים לאחר מכן נשמע הקול בהיכל הישיבה: "ויקרא שמו בישראל משה מרדכי" - - -

זכיתי, ובני נקרא, לראשונה במשפחה, בשמו המלא של אבא זצ"ל. חלפו למעלה משנתיים מאז פטירתו של אבא, ילדים רבים ברחבי הארץ והעולם נקראו בשמו, והנה אני עצמי חובק את משה מרדכי הקטן...

התבוננתי בפניו הטהורות כשהזיכרונות מציפים אותי ורגשותי גואים. חשבתי על התינוק הפעוט - איזו זכות להיקרא בשמו של אבא!

חשבתי על ברית המילה שלי עצמי, לפני למעלה משלושים שנה.

שתי זכויות מיוחדות נפלו בחלקי בברית המילה שלי. ראשית, בהיותי הצעיר מזוג תאומים בני זקונים שנולדו להורינו נימולתי שני, וכדי להדר בברכת 'שהחיינו' הנאמרת שנית באותו מקום, מל אותי אבי ולא המוהל שמל את אחי. פעמים רבות בחיי הזכיר לי אבא כי הוא מל אותי בעצמו, והידיעה עודנה מלווה אותי בתחושת זכות מיוחדת.

הזכות השנייה שניתנה לי בברית היא השם שהוענק לי - אלחנן. מכל אחי זכיתי אני להיקרא בשמו של קדוש ישראל - רבי אלחנן וסרמן הי"ד. הקשר העמוק של אבא עם רבי אלחנן זצ"ל ליווה אותנו ומילא את הבית בנוכחות מוחשית כל כך, עד שלא אחת בשנות ילדותי סברתי כי רבי אלחנן היה אחד הסבים שלי ממש.

שמו של רבי אלחנן, משנתנו והשקפתו היו שגורים על פיו של אבא כל הימים. את שמו הוא הנציח בשם ישיבותיו 'אור אלחנן', ואת משנתו והשקפתו - בהוצאת כתביו לאור ובהפצתם מתוך יגיעה ומאמץ רבים.

כל ימיי גדלתי תחת רוחו של רבי אלחנן החופפת מעלינו, ואט אט הבנתי את עוצמת הקשר הפלאי של אבא אליו ואת דרכי ההשגחה הנסתרות שסובבו זאת, עד להענקת השם המיוחד לבן הזקונים - אלחנן.

רבי שמחה וסרמן זצ"ל, בנו של רבי אלחנן, הגיע ארצה מארצות הברית בשנת תשל"ח. בבקשו להקים ישיבה על שם אביו הגדול ובה לכונן שם ושארית למשנתו ולמורשתו, חיפש אדם בעל שיעור קומה רוחנית שגישתו החינוכית הולמת את שאיפותיו. את אלו מצא בדמותו של אבא זצ"ל. מאז נקשרה נפשם בקשר בל ינתק, וכך גדלתי במציאות שבה 'אבא' ו'אור אלחנן' - חד הם.

במשך השנים, כאשר התבוננתי ב"שידוך" המיוחד הזה, שהיו שאמרו עליו כי הוא השידוך המוצלח ביותר שידעו אי-פעם, תהיתי ביני ובין עצמי, הכיצד זה ראה רבי שמחה באבא את אשר איוותה נפשו? הכיצד ידע לזהות באדם הצעיר שפגש את הכוחות העצומים שיפרצו בהמשך? ככל שהתבגרתי התבררה לי התשובה קמעה קמעה.

"אבא היה אויס געארבעט", אמר אחי הגדול, ראש הישיבה ר' חיים אריה שליט"א, "אבא היה מחונך".

כי אכן אבא עבד על עצמו; הוא היה איש חינוך, וראשון חניכיו היה - הוא עצמו; והמילים 'אויס געארבעט' טומנות בחובן את מסכת חייו, את מהלך חייו ואת שירת חייו.

רבי שמחה וסרמן ורעייתו הרבנית פייגא רחל לא זכו לפרי בטן.

אבא סיפר כי פעם אחת הגיע אל רבי שמחה זוג מדרום אפריקה לבקשת עצה; זה שנים ארוכות שלא זכו לזרע של קיימא, והנה עלה בדעתם לאמץ ילד ולגדלו.

רבי שמחה הביע הסכמה נלהבת לרעיון, ולשמע התשובה לא התאפק האיש ושאל: "הן אף לרב עצמו אין ילדים, ומדוע זה לא אימץ ילד?"

"הלוא יש לי ברוך השם תלמידים אהובים רבים", הגיב רבי שמחה בפשטות.

"אלו הם בני" - - -

התבוננתי בפניו הטהורות כשהזיכרונות מציפים אותי ורגשותי גואים. חשבתי על התינוק הפעוט - איזו זכות להיקרא בשמו של אבא!

תלמידיו הרבים של רבי שמחה, בכל מקום שהם, השיבו לו על אהבתו הכנה והיו כרוכים אחריו בכל נימי נפשם. פעם אחת שאל פרופסור למשפטים בגמלאות את רבי שמחה: "מדוע לאחר פרישתי לא נשאר לי שום קשר עם תלמידיי, אף שהם מונים כמה אלפים, ואילו אתה, למרות גילך המופלג, שומר על קשר מצוין עם תלמידיך?"

השיב לו רבי שמחה: "זאת משום שהתורה היא החיים של יהודי. כיוון שלימדתי את תלמידיי תורה - חיים נתתי להם, והרי הם כבנים לי."

כבר בעיצומם של ימי המלחמה, שכתשו באכזריות את עולם התורה באירופה, התמסר רבי שמחה לקומם אותו מחדש באמריקה, לבנות ולגדל. בעצה אחת עם רבי שרגא פייבל מנדלוביץ, ראש ישיבת 'תורה ודעת', פתח ישיבה במונסי, וזה היה היסוד למוסדות 'תורה ומוסורה' הקיימים עד היום. כן היה שותף בהקמת מוסדות תורה ופעל לחיזוק היהדות בכל מקום שהיה. "מדוע נענש נח בנשיכת הארי?" היה רבי שמחה שואל, "הרי הוא ובניו מסרו נפשם על קיום בעלי החיים בתיבה. האם על איחור קל וחד-פעמי יש להעניש בחומרה רבה כל כך?"

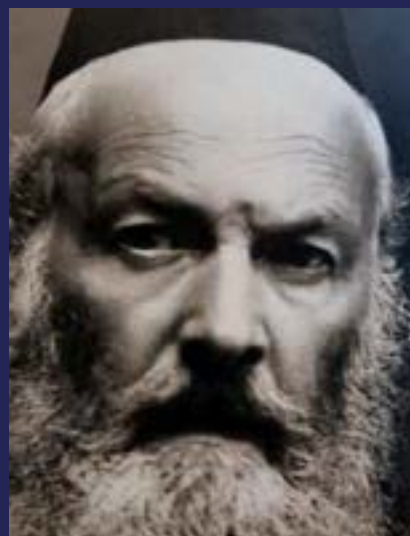
וסיפר, שכאשר היו בני ישיבת מיר בגלות שנחאי, עסק רבי אברהם קלמנוביץ בגיוס כספים להחזקת הישיבה ובהעברתם בדרך-לא-דרך למזרח הרחוק, והוא, רבי שמחה, זכה לסייע לו.

פעם אחת הגיע סכום כסף בשעת ליל מאוחרת, שבה היה אפשר לשלוח את הכסף רק דרך משרד הדואר המרכזי, ששכן במרחק נסיעה גדול. רבי אברהם לא השתהה. הוא יצא מייד לדרך.

"מדוע אי אפשר להמתין עד הבוקר ולשלוח את הכסף דרך סניף הדואר המקומי?" התפלא רבי שמחה.

פעם אחת הגיע סכום כסף בשעת ליל מאוחרת, שבה היה אפשר לשלוח את הכסף רק דרך משרד הדואר המרכזי, ששכן במרחק נסיעה גדול. רבי אברהם לא השתהה. הוא יצא מייד לדרך.

"מדוע אי אפשר להמתין עד הבוקר ולשלוח את הכסף דרך סניף הדואר המקומי?" התפלא רבי שמחה.

תשובתו של רבי אברהם הייתה מרטיטה: "מאותה סיבה שבגללה נענש נח על איחור מזונותיו של הארי. כאשר מדובר בהצלתו של הארי האחרון בעולם - אין לאחר אפילו פעם אחת! בחורי ישיבת מיר הם בבחינת האריות האחרונים בעולם, ועלינו להיזהר מאוד מלאחר את מזונותיהם..."

לאחר המלחמה היה רבי שמחה שותף בכיר בוועד ההצלה. הוא עזב את כל ענייניו בארצות הברית, ויצא עם רבי אליעזר סילבר בראש משלחת 'ועד ההצלה' למסע בין מחנות העקורים באירופה, לפעולות הצלה למען שארית הפליטה. משלחת זו הייתה בחסות צבא ארצות הברית, וכדי לאפשר לה להיכנס למקומות שהוגדרו כשטח צבאי סגור, הולבשו חברי המשלחת במדי צבא אמריקאים.

רבי שמחה שימש ראש ישיבת 'אש דת' בספרינג וואלי, ומנהל ישיבת בית יהודה בדטרויט. בתקופה מסוימת אף הרביץ תורה בעיר ריו דה ז'ניירו שבמדינת ברזיל. בשנת תשי"ד עבר לעיר המרוחקת לוס אנג'לס, השוכנת בחופה המערבי של יבשת אמריקה, שבימים ההם היה צחיח כמעט לגמרי מכל לחלוחית של יידישקייט, ושם הקים את ישיבת 'אור אלחנן' על שם אביו. לימים סיפר רבי שמחה על חבלי העשייה הכואבים בתחילת דרכו בלוס אנג'לס.

תשעה תלמידים מבחירי ישיבת 'תורה ודעת' גלו איתו ללוס אנג'לס, כדי לייסד את הישיבה החדשה. 'תשעת האריות' היה רבי שמחה מכנה אותם בחיבה, ושמן של כמה מהם אף נודע לימים. אחד מרבני המקום קיבלם בברכה, מסר את בניין בית הכנסת שלו לצורכי הישיבה, ואף התחייב להחזיק את לומדיה.

התלמידים שהתאספו ללמוד בצילו של רבי שמחה היו חרדים לדבר השם והקפידו אף על איסור חלב נוכרי, שבימים ההם רבים באמריקה הקלו בו. כאשר ניגש רבי שמחה אל הרב ואמר שהבחורים מבקשים חלב ישראל, המליץ הרב: "אין בעיה, פשוט נכתוב על אריזות החלב 'חלב ישראל'..."

רבי שמחה, שהזדעזע לשמע התשובה, הבין כי אין לסמוך על הרב הזה. "אם כן", הורה לתלמידיו, "אל לכם לאכול אף מהבשר שתחת השגחתו". מששמע זאת הרב, נפגע מאוד, שילח את הישיבה מבית הכנסת שלו, ביטל את התחייבותו בעניין אחזקת הלומדים, ואף הזהיר את הרבנים האחרים בעיר לבל יכניסו את הפנאטים של רבי שמחה בצל קורתם...

כך נותר רבי שמחה במקום הנידח, בלא מקום לימוד ובלא תמיכה כספית. בצר לו

"הקברניט אינו קופץ אל המים", הדגיש רבי שמחה. "על המחנך להישאר יציב במקומו ולא להתקרב למקום הסכנה. תפקידו לזרוק חבל ולקרב אליו את הטובע."

התקשר אל רבי יעקב קמינצקי, ונפשו בשאלתו: "היאך אפשר להישאר במקום שכזה?!" רבי יעקב ענה לו במשפט אחד: "איך אפשר שלא להישאר במקום כזה?!" רבי שמחה הבין שאם נתגלגל למקום, המלא בנשמות אבודות, מוטלת עליו החובה להשיבן לבעליהן, לאביהן שבשמיים, ואל לו לעזוב את משמרתו.

במשך תקופה ארוכה של למעלה משנה נותרה אשתו בדטרויט, ושם המשיכה בעבודת ההוראה שבה עסקה. את משמרתה הייתה שולחת לבעלה, כדי לסייע בהחזקת הישיבה. המרחק היה קשה עליה מאוד, וכשהבחין בכך רבי שמחה והציע לה שישגור את הישיבה וישבו לדטרויט, השיבה: "אולי בשביל זה מנע מאיתנו הקדוש ברוך הוא פרי בטן. כדי שנוכל להרביץ תורה במקומות נידחים!"

רמתם הרוחנית והלימודית של רבי מנחם מברוקה הייתה רחוקה מהשגותיו הגבוהות של רבי שמחה, אך הוא השכיל 'לרדת' אליהם ולדבר עימם בשפתם וברמת המושגים שלהם, ועם זאת נשאר תמיד בדרגתו המרוממת. אחד מבעלי הבתים החשובים של העיר שח פעם לאבא, כי רבי שמחה היה בבחינת 'המזוזה' של לוס אנג'לס. הוא הסביר: המזוזה עומדת בפתח הבית. כל העובר שם מתחכך בה, אך היא אינה מושפעת מכך כי אם נשארת באותה קדושה ורוממות. בדומה לכך - יהודים רבים מכל גוני הציבור ובכל מיני דרגות התחככו ברבי שמחה ונהנו ממנו, אך הוא עצמו - נשאר בבירוניץ!

כאשר סיפר אבא לרבי שמחה את הדברים, הגיב רבי שמחה: "היהודי הזה מבין היטב..." בעניין זה היה רבי שמחה רגיל להזכיר את משלם של רבותינו ז"ל (במדבר רבה, ז'): "משל לאחד מושלך לתוך המים. הושיט הקברניט את החבל ואמר לו: תפוש חבל זה בידך ואל תניח, שאם תניח, אין לך חיים".

"הקברניט אינו קופץ אל המים", הדגיש רבי שמחה. "על המחנך להישאר יציב במקומו ולא להתקרב למקום הסכנה. תפקידו לזרוק חבל ולקרב אליו את הטובע".

תכונותיו המיוחדות של רבי שמחה היו נקודת משיכה מרכזית לאישיותו. הוא היה צנוע בתכלית, עניו מופלא, והנהגתו הייתה שווה לכל נפש. כך דבקו בו התלמידים בכל מאוהם. הוא הרבה לדבר על הפשטות שאפיינה את רבותיו, כדרך שצריך כל מחנך לאמץ. הוא סיפר שבפעם הראשונה שביקר בראדין ונכנס אל ביתו של ה'חפץ חיים', ראה שם אדם קדוש הנראה כלהבת אש ובעל קומה גבוהה. "בטוח הייתי שזהו ה'חפץ חיים", אך כאשר יצאנו אמר לי אבי שהאדם שנראה כלהבת אש, אכן אדם קדוש הוא אך אין זה ה'חפץ חיים' כי אם חתנו, ואילו ה'חפץ חיים' עצמו אינו אלא היהודי הצנוע חבוש הקסקט שישב בצד"...

אף אצל דודו, רבי חיים עוזר, ראה הנהגה של 'ככל האדם'. בלבשו דמה לכלל, ושיחותיו שזורות היו בדברי הומור ובדיחות הדעת. רבי שמחה הסביר שרבי חיים עוזר נהג כך משום שאנשים מכל הגולה היו נכנסים אליו, ורבים מהם היו נתונים במתח ובחרדה, ובדרך זו היה מפוגג מעט את המתח שחשו. לעיתים היה אבא מתרעם על המידה הרבה שבה היה רבי שמחה מזלזל בכבוד עצמו. פעם אחת, כאשר נהג רבי שמחה בענווה מופלגת, שאל אותו אבא: הרי צריך האדם שתהא בו שמינית שבשמינית... הגיב רבי שמחה במתיקותו האופיינית: "אחרי הכול למדתי בנובהרדוק,..."

עשרים וחמש שנים פעל רבי שמחה בלוס אנג'לס. מוסדות התורה שהקים היו מגדל אורה. נשמות תועות רבות מצאו את הדרך בזכותו, וצעירים רבים שהיו רחוקים משמירת התורה התקרבו על ידו, ספגו מהשקפתו ולמדו ממנו אורחות חיים. חלק מהם נעשו עם הזמן לתלמידי חכמים, למרביצי תורה ולמחנכים, כשהמאחד את כולם הוא התואר הייחודי 'תלמיד של רבי שמחה'.

"יש לי חלום", אמר רבי שמחה כשהגיע ללוס אנג'לס, "שאי פעם יסתובב ילד יהודי חבוש כיפה ברחובות העיר הזאת".

עשרות שנים לאחר מכן נערכה סעודת מלווה מלכה בישיבת 'אור אלחנן', ובה התאספו יחדיו כמאה בני ישיבה מלוס אנג'לס שלמדו בישיבות קדושות בירושלים וכולם - תלמידי תלמידיו של רבי שמחה. רבי שמחה השכיל לצמצם את גדלותו בתורה ולהתאים את עצמו ואת שיעוריו ליכולת הקיבול של תלמידיו, וזו הייתה אבן היסוד לגידולם.

את גישתו זו ינק מרבו המשיגים ממיו. הוא סיפר שרבי ירוחם אמר לו פעם בשיחה אישית על מה שאמר חז"ל "יותר ממה שהעגל רוצה לינוק, רוצה הפרה להניק", שהפרה רוצה להניק את בנה לא רק מפני הצער שגורם לה החלב, אלא מפני שהיא רוצה להעניק ולתת לעגל, והיא חשה כאשר הוא זקוק לה.

כך הרב משתוקק ללמד את התלמיד, אך עליו להקפיד לתת לו כפי יכולת הקיבול שלו, ולא כדי להשמיע את חידושי המופלאים... כאשר הרב רוצה לתת לתלמיד יותר ממה שהתלמיד מסוגל לקבל, ופעמים רק כדי להראות את גאונותו וחריפותו - הרי זו שחיתות!

תפקידו של הרב ללמד על מנת להעניק לתלמיד, ללמד על מנת לגדל, ללמד - למען שמו יתברך.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר העומד לצאת לאור)

**הלב שלי
דופק
בחוזקה,
אני חייב
לעמוד
במבחן
שעושים
לי 40
תלמידים
חדשים**

הרה"ג רבי מיכאל ברלין, ראש ישיבת 'אחינו' לצעירים במודיעין עילית, מספר, על העול הגדול של תחילת שנה עם 40 תלמידים חדשים

יעקב א. לוסטיגמן

תחילתו של 'זמן' נוסף, מהווה תחנת יציאה חדשה לרבבות תלמידי הישיבות הקדושות בארץ ובעולם. כל בחור ישיבה החוצה את מפתן בית המדרש בפעם הראשונה של הזמן, מרגיש את דפיקות הלב המוגברות, את ההתרגשות, התקווה שזמן זה יהיה טוב יותר מקודמיו, ושכלל הפחות הישגי העבר יישמרו גם במהלכו.

אבל יש ישיבות שבהן דפיקות הלב הן דווקא בלבם של אנשי הצוות. אלו הישיבות הנפלאות שהוקמו על ידי מורנו ורבנו גדולי ישראל, כדי לקרב לבבות ולמד תורה לבוגרי בתי הספר התורניים בערי הפריפריה, ולא רק הפריפריה הגאוגרפית.

הבולטת מבין הישיבות הללו היא ישיבת 'אחינו' לצעירים, השוכנת במודיעין עילית, ושומדי שנה קולטת אל שורותיה כארבעים תלמידים חדשים, חדשים לא רק בישיבה הזאת, אלא בכלל בעולם החרדי בכלל. שוחחנו בתחילת השבוע עם ראש הישיבה הרה"ג רבי מיכאל ברלין, שעושה עבודת קודש בקירוב לבבות, הרבצת תורה ובעיקר בניית הקומה הרוחנית של תלמידיו.

"הישיבה שלנו מיועדת למעשה לצעירים מוכשרים ונבונים, בוגרי בתי הספר התורניים, שהרקע שלהם אינו חרדי, או לפחות לא ישיבתי.

"קח ילד שגדל ביישוב כלשהו בדרום, הוריו שומרי מצוות, אבל הוא לא ספג אווירה חרדית או דתית כל ימיו. הוא יודע מה אסור ומה מותר לעשות בשבת, הוא יודע לברך לפני האוכל ולאחריו, אבל הוא לא למד מעולם גמרא בצורה מסודרת מתוך הספר עצמו, ואם הוא כן למד במוסדות של החינוך העצמאי או מעיין החינוך התורני וכן יש לו קצת רקע בגמרא, הוא עדיין חסר הרבה מאוד רקע והיכרות עם עולם התורה.

"אם בחור כזה ילמד בישיבה רגילה, הוא לא ישרוד בה אפילו יומיים. תחשוב רק על הנעליים של רגליו, נעלי ספורט לבנות בוחקות. המשגיח יגיד לו שהוא חייב להחליף לנעליים שחורות והוא לא יבין. מה אכפת לך מה צבע הנעליים שלי? או המותג של החולצה, או הצבע של הכיפה, ומה מפריע לך שאני גורב גרביים אדומות? ולמה זה חשוב לך שאני אחבוש מגבעת בתפילה? ולמה התחביבים הישנים שלי הופכים פתאום להיות מוקצים מחמת מיאוס, איפה כתוב בתורה שאסור לנעול נעליים לבנות?

"בעבר הבחורים האלו אכן נפלטו מהישיבות. הם נשרו בזה אחר זה כמו פטריות אחר הגשם, אם בכלל הצליחו להתקבל לישיבה קדושה. רק בודדים מהם שרדו ועברו את חבלי הקליטה הקשים.

"אבל מאז הורו רבותינו גדולי הדור להקים את המסגרות האלו, פתח ארגון אחינו עשרות רבות של ישיבות במיוחד לנוער הזה, רוב הישיבות הועברו במהירות לתפעול וניהול של גורמים אחרים, כש'אחינו' עשה רק את ההקמה, אבל כמה ישיבות בודדות ובראשן הישיבה לצעירים במודיעין עילית, מנוהלות על ידי 'אחינו' לכל אורך הדרך, ונהנית מחסותו של הארגון הקדוש הזה, שגם אני עצמי חלק ממנו ובמשך שנים רבות עבדתי כפעיל שטח מטעמו".

הרב ברלין מסביר מדוע פועם לבו בחזקה בתחילתו של זמן 'אלול' תשפ"א: "מגיעים לפה 40 בחורים חדשים, מה זה בחורים? ילדים, תלמידי בתי ספר מכל רחבי הארץ, שהיום הם עומדים לטבול את טבילת האש הראשונה שלהם.

"בשנה הראשונה זה לא ממש ישיבה, אלא 'מכינה לשיבה קטנה'. הם ל א

לובשים ביגוד ישיבתי מלא, הם לא לומדים לפי סדרי הישיבה, אבל כן לומדים בחופף לחלק מסדרי הישיבה ושוהים שעות רבות ביום בבית המדרש של הישיבה יחד עם הבחורים מהשיעורים הגבוהים יותר, כך הם סופגים את האווירה ובעצם מתחילים להכיר את הסגנון הישיבתי, את הלך הרוח, את צורת הדיבור וההתנהגות, הצורה בה ניגשים ללימוד תורה וכן, גם את סגנון הלבוש המתאים לבן ישיבה.

"כשילד בני ברק או ירושלמי רגיל מגיע לישיבה, הוא יודע כמה מדובר גם אם זאת הפעם הראשונה בחיים שלו שהוא נכנס לישיבה. אבא שלו למד בישיבה, אחים שלו הגדולים ממנו למדו בישיבה, בני השכנים, החברים שלו, הילדים שלמדו כיתה מעליו בתלמוד התורה והמלמדים שלו בתלמוד תורה עצמו, כל אלו למדו או לומדים בישיבה. העולם של הישיבה לא זר לו, וגם אם הוא לא ממש מכיר, זה עניין של כמה ימים עד שהוא מתאים את עצמו לסביבה החדשה.

"אבל התלמידים שלנו ברובם לא הכירו מימיהם בן ישיבה באופן אישי. הם לא מכירים אף אחד שלובש את הכובע המוסר הזה והחליפה השחורה הזאת. מה זה הדבר הזה? למה לובשים אותו בכלל? באיזה שפה הם מדברים שם בישיבה? הם מתרחצים כל יום או שהם מסריחים כאלו כמו שמציירים אותם בתקשורת?

"היום הם ידרכו כאן, הלב שלהם ידפוק בחוזקה. הם עשו צעד ענק, הרבה מעבר למה שמצופה מהם, והחליטו שהם רוצים ללמוד בישיבה במקום לבחור במסלול הרגיל שהיה מיועד להם, ללכת לתיכון ולהמשיך לצבא. אבל הם עוד לא יודעים אם ההחלטה שלהם היתה חכמה או לא, ותמיד הם יכולים להתחרט ולחזור לתיכון.

"רוב התלמידים שלנו, כשהם באים בפעם הראשונה, הם בכלל לא בטוחים שהם ימשיכו בישיבה. הם באים לניסיון של חודש או חודשיים מתוך ידיעה ברורה שיש סיכוי לא קטן שהם יחזרו לאחוריהם ויילכו ללמוד בתיכון.

"ואכן, אחת המשימות הכי קשות מבחינתנו היא למנוע נשירה. אם בחור כבר עשה מאמץ וקיבל החלטה מדהימה ומפתיעה ללכת ללמוד בישיבה, זה אומר שהוא מוכן להקריב ולהשקיע. זה אומר שהוא רוצה לגדול בן תורה, למרות שהוא לא כל כך מבין מה זה אומר. אנחנו צריכים לדאוג שלא תהיה לו שום סיבה לחזור בו, אנחנו צריכים לרכך עבורו את חבלי הקליטה, לתת לו את ההרגשה הכי טובה בעולם, שירגיש שהוא עשה את הצעד הנכון.

"וזאת הסיבה שהלב שלי דופק. יש לנו עכשיו ארבעים מבחנים שאנחנו עוברים במקביל, כל תלמיד חדש מעמיד אותנו במבחן

חדש, ואנחנו צריכים להצליח בכל ארבעים המבחנים, להביא את כל התלמידים הנפלאים הללו עד לסיומה של שנת הלימודים הנוכחית, כשהם עדיין איתנו וגם רוצים להמשיך וללמוד בישיבה! "וכן, אנחנו יודעים מראש שלא כל הארבעים ימשיכו אצלנו. לא כל אחד מצליח להתחבר לסגנון החרדי שלנו, יש כאלו שמעדיפים סגנון קצת יותר קל, קצת פחות ישיבתי וכדו'. אנחנו כמובן משבצים אותם בישיבות מתאימות, ואנחנו מחשיבים את זה כהצלחה, כי כל עוד הצלחנו לסייע לבחור להישאר במסגרת תורנית, המשמעות היא שקיזמנו אותו בחיים וזה הישג ענק".

• ואיך באמת מרכיבים עבורם את חבלי הקליטה? איך מסייעים להם להתמיד בבחירה שלהם ללמוד בישיבה?

"כמו שאמרת, חלק חשוב מזה זה לא להכניס אותם ברגע אחד לעולם זר מנוכר לגמרי. לכן אין לבוש ישיבתי בשנה הראשונה וגם לאחר מכן כל אחד מהם בוחר ללבוש את הלבוש הישיבתי בזמן שהוא מרגיש שזהה מתאים לו. בדרך כלל זה קורה מהר מאוד.

"בנוסף אנחנו מצמידים לכל בחור אברך שלומד אתו לא רק בשנה הראשונה אלא בכל השנים שהוא לומד אצלנו בישיבה יש לו אברך צמוד שמכניס אותו לעולם הגמרא בצעדים מדודים ובקצב בריא ובטוח. כמו כן, בשנה הראשונה שעות הלימוד קצרות יותר, יש יותר זמן פנוי, יש קצת חוגים של לימוד גיטרה וכדו', יוצאים לטיולים בתדירות גבוהה, לשחרר את הלחץ לאפשר להם ליהנות מהאווירה בישיבה וגם להשקיע את כל הכוחות בהתקדמות הלימודית.

"המטרה העיקרית שלנו היא בעצם להוציא אותם אחרי ארבע שנים, כשהם בחורי ישיבה לכל דבר, ואכן הבוגרים שלנו מתקבלים בישיבות הכי טובות בארץ, כל שנה מחדש, בלי שום בעיה. כשאתה רואה אותו בסוף השנה הרביעית, הוא בחור ישיבה לכל דבר ועניין, אין שום זכר לאותו תלמיד בית ספר מהוסס שנכנס לכאן כשהוא מסתכל בחשש גדול על הגמרא הענקית. הם יודעים ללמוד, יש להם היקף של ידע כמו כל בחור ישיבה רגיל, הם מכירים את הסגנון מבינים את הניואנסים, ומוכנים להיקלט בכל ישיבה שרק יבחרו בלי שום קושי.

"ועכשיו, אם תסלחו לי, אני חייב לפתוח ספר תהילים ולהתפלל בכוונה גדולה", מסכם הרב ברלין, "עוד מעט אני נכנס לשנת לימודים חדשה, ואנחנו צריכים לעבור מבחן מורכב שעושים לי ארבעים תלמידים חדשים. אי אפשר לצלוח את מבחנים הללו בלי לשאת תפילה מעומק הלב שנקבל בכל אחד ואחד מהם את הציפון הגבוה ביותר שאנחנו יכולים לקבל, ושנעשה את שליחותנו על הצד היותר טוב, לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו".

**הם כעסו עלי,
גידפו אותי,
היו גם כאלו
שממש תקפו
אותי פיזית.
לא כעסתי
עליהם. אח"כ
הם מבינים
את הטעות
שלהם, באים
אלי ואומרים
לי, למה
רק אותו?
קח את כל
הילדים שלנו
ותכניס אותם
לישיבה..."**

הרה"ג ר' ישראל דחבש, מוותיקי הפעילים ב'אחינו' מספר על שבת חווייתית ומיוחדת מאוד לקבוצת צעירים הלומדים במדרשיה באחד מיישובי השפלה.

אליעזר (לייזר) רוט

דמוקרטיה, יש רב זקן שאומר להם מה לעשות, והם לא מסוגלים להפעיל את הראש ולחשוב לבד.

"בנוסף, להיות חרדי זה אומר לא ליהנות מהחיים. כל היום יושבים מול ספרים עתיקים ומתנדנדים אחורה קדימה. אין ים, אין בריכה, אין כדורגל, אין שום דבר. איזה טעם זה להיות ככה 70 שנה?" החופש הגדול הגיע. זאת בדיוק התקופה שבה צריך לקבל החלטה אם בשנת הלימודים הבאה עוברים לישיבה או ממשיכים בתיכון ובלמודי הבגרות.

"אנחנו מדברים עם החברה במדרשיה, ומבינים שזה לא הולך להיות קל. הם מעוניינים ללמוד תורה, הם מאמינים בבורא עולם, הם רוצים לקיים מצוות, אבל הם בטוחים שהישיבה זה מקום חשוך, אפל, ושבו אי אפשר לעשות שום דבר נחמד ומעניין.

"לך תשכנע בחור צעיר להיכנס לכוזה מקום... הוא מרגיש שאתה דורש ממנו לוותר על כל החיים שלו ובאופן טבעי יש לו רתיעה חזקה מאוד מכל הרעיון.

"שברתי את הראש שלי בניסיון לחשוב איך אני פותר את הבעיה. זה לא בחור אחד או שניים. זה כל באי המדרשיה הזאת מאמינים באמת ובתמים שהישיבה זה סוף העולם.

"בסייעתא דשמיא עלה לי רעיון, ולא איחרתי לבצע אותו. הודעתי להם שאני עושה שבת פתוחה בבית שלי. מי שרוצה, מוזמן אלי לשבת, לחוות שבת אמיתית בבני ברק, עם כל הדתיים החזקים. חווייה של פעם בחיים.

"הם היססו מאוד, אפילו לבוא לשבת אחת היה נראה להם מפחיד, אבל אני לא ויתרתי ולבסוף הצלחתי לגבש קבוצה של מתנדבים שעשו לי טובה והסכימו להקדיש שבת אחת להתארח אצלי.

שבת מפחידה בבני ברק

"כל החברים האחרים הסתכלו עליהם ברחמים, וגם הם ריחמו על עצמם. שבת בבני ברק, איזה פחד! אצל משפחה חרדית. אוי ואבוי..."

"הגיעה השבת המיועדת, אמרתי להם, חברה, קחו טנדר ובואו, אני אחזיר לכם את התשלום. הם באו עם המזוודות, ואני כבר הבנתי שלכל אחד מהם יש במזוודה גם כמה סנדוויצ'ים, שיהיה להם מה לאכול במקרה שהאוכל אצלי בבית הוא כזה מן אוכל של חרדים, רק גפילטע פיש ורגל קרושה..."

"בינתיים בבית הכנו להם בית מלון חמישה כוכבים. הבאנו להם את המיטות הכי טובות, מזרנים עבים אורטופדיים, מצעים סגוניים וריחניים, מגבות מקופלות עם צורות של ברווזים, בקיצור, פינוק מושלם.

"על השולחן בסלון היה כיבוד קל, הם באו, הניחו את המזוודות בחדר והיו מופתעים ברמה שאי אפשר לתאר. כמוכן מיד צילמו ועדכנו את החברים שנשארו בבית והחזיקו להם אצבעות, שבינתיים 'אחד אפס לחרדים', כי החרדים יודעים לקפל מגבות ולסדר מיטות בצורה מעוררת השתאות..."

"התחילו לאכול מהכיבוד שהכנו להם והתלהבו עוד יותר. איזה

את השבת הזאת, הם לא ישכחו לעולם. החברים בני ה-15, המתגוררים באחד היישובים באזור השפלה. את השבת הם עשו בבני ברק, בביתו של הרב ישראל דחבש, מוותיקי הפעילים בארגון 'אחינו'.

"אנחנו פועלים ביישוב כבר תקופה ארוכה", מספר הרב דחבש, "פתחנו מדרשיה, יש שיעורי תורה, לימוד בחברותות עם אברכים ועוד. התגבשה קבוצה איכותית של בני נוער שבאים מבתים שאין בהם שום חינוך יהודי. כלום! חלקם מעולם לא ביקרו בבית כנסת עד שהחלו להשתתף בפעילויות שלנו, אחרים כן נהגו לפקוד את בית הכנסת ביום כיפור ובהזדמנויות נוספות.

"הפעילות מתנהלת על מי מנוחות, התושבים במקום דווקא לא עושים לנו בעיות. מקום מאוד מכבד ואוהד, מי שרוצה לחזור בתשובה ולשמור מצוות, שיהיה לו לבריאות. אנשים שם לא מתערבים האחד בבחירה של השני.

"אבל מה? יש בעיה. החברה האלו גדלו עם סטיגמה שלילית מאוד חזקה על החרדים. החרדים מפיצים מחלות, לא מבינים מה זו

ברכת המזון ביום כיפור?

"בברכת המזון היה אירוע שהמחיש את הבורות, שהדגיש להם עד כמה הם בורים בענייני יהדות, עד כמה לא לימדו אותם כלום על העם שלהם. בגלל שהיו סועדים רבים מסביב לשולחן, לא היו לנו מספיק ברכונים לכולם, אז השתמשנו גם בסידורים. אחד מהם מוציא סידור מהארון מדפדף ומדפדף ולא מוציא את ברכת המזון.

"באתי לעזור לו וראיתי שהוא מחזיק ביד מחזור של יום כיפור, אין בו ברכת המזון כי ביום כיפור צמים. הבחור הסתכל עלי בעיני עגל ואומר לי: מה זה מחזור של יום כיפור? מה זה לא סידור? אף פעם לא אמרו לי שיש סוגים שונים של סידורי תפילה... חשבתי כולם אותו הדבר."

"בכל מקרה, אחרי הסעודה, התאווררנו קצת ולאחר מכן התיישבנו ל'שבת אחים' עד השעות הקטנות של הלילה, עם פיצוחים כיד המלך, שת"י קרה, מוגזת או קלה, פירות וקינוחים מכל מיני סוגים. "עכשיו דיברתי איתם על לימוד בישיבה. האווירה היתה הרבה יותר מרוכזת ומקבלת. פתאום הם לא חושבים שהחרדים זה חושך ואווירה של אי נעימות, הם ראו את בני ברק, ראו בית כנסת, הם ראו איך נראה שולחן שבת בבית חרדי, דווקא מצא חן בעיניהם.

"אבל יש בעיה... מי שילך לישיבה, לא יוכל לסיים את הבגרויות, ומי שאין לו תעודת בגרות לא יכול לעבוד בשום עבודה נורמלית, הוא נשאר עני כל ימי חייו ואין לו מה לאכול.

"אמרתי להם, חברים... אני אין לי בגרות, ואני לא יודע אם שמתם לב, אבל על השולחן שלי לא היה חסר אוכל...".

"גם בבוקר המשכנו באותו כיוון. הלכנו להתפלל, חזרנו לסעודה עמוסה במאכלים ערבים לחיך, ניהלנו מעין סימפוזיון אחרי הסעודה על פיצוחים, פירות ושת"י קרה, ולבסוף הלכנו לנוח קצת רק כדי לקום מיד לתפילה מנחה וסעודה שלישית שהחלה סמוך לשקיעה ושנמשכה עד עשר וחצי בלילה.

אוכל, איזה עוגות... החברים שנשארו בבית עודכנו מיד, חברה'ה המצב מושלם... יש אוכל משהו משהו.

"כך התארגנו לשבת, ולפני כניסת שבת לקחתי אותם לתפילה מנחה וקבלת שבת אצל הרב ליאור גלזר. כל התפילה שירים וריקודים, ב'לכה דודי', כל בית בפיוט שרים במנגינה אחרת, והרב נותן דרשה באמצע... שפתיים ישק. הוא הצחיק אותם וריתק אותם, נתן להם הרבה חיזוק בעבודת ה' והשיחה שלו היתה הכנה מופלאה לשבת שכולה עונג וקדושה.

"אחרי התפילה צעדנו לבית, האווירה הבני ברקית של ליל שבת, אין מכוננית אחת ברחוב, הכבישים הופכים למדרכות עמוסות באנשים שצועדים לאיטם בנחת וברוגע, לא כמהרים לשום מקום. הם פשוט נדהמו מהמוחה המדהים הזה, ראיתי שזה משפיע עליהם.

"הגענו הביתה, הבית מואר באור יקרנות, השולחן ערוך כיד המלך בכלים הכי יפים ובעריכה הכי מושקעת. התחלתי לשיר עם הילדים שלי 'שלום עליכם', והם הצטרפו מי שהכיר קצת הכיר ומי שלא למד להכיר את המנגינה תוך כדי.

"ב'אשת חיל', יש לי מנהג שהנהגתי בביתי, שכשאומרים 'רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנו', כל בני המשפחה מתקבצים מסביב לעקרת הבית ושירים לה שלוש פעמים, 'את עלית על כולנו'. הם ראו את זה והתרגשו מאוד. הרגשתי שכל רגע נשברת להם עוד סטיגמה, עוד דעה קדומה ושגויה על המגזר החרדי מתמוססת בלבם.

"כך שרנו זמירות וגם שירים שהם מכירים, שיתחברו לאווירה. ניהלנו דיון בדברי תורה קלילים, וכמובן שהייתי צריך הרבה להסביר למה זה אסור בשבת, ולמה אני עושה דווקא ככה, ומה העניין שאוכלים דווקא את המאכלים האלו, ומה הילדים שלנו לומדים בבית הספר ועוד ועוד.

"הדיונים היו מאוד מעניינים ועסקו בנושאים רבים. אחד מהם סיפר לי שהוא התחיל ללבוש ציצית בבית הספר, ראו שהוא מתקרב לתורה ושמירת מצוות, והביאו לו יועץ חינוכי שיראה לו את הדרך הנכונה. היועץ פותח לו חומש ומראה לו שכתוב "אלה המצוות... וחי בהם", ודרשו חז"ל ולא שימות בהם.

"אומר לו היועץ, אם תהיה חרדי אין כדורגל, אין ים, אין בריכה, אין ספורט, אין סמארטפון. אתה כמו מת, זה לא חיים בכלל. התורה אמרה שאתה צריך לחיות, אז תחיה ואל תעשה שטויות...". עפ"ל. "מספר לי אותו נער שלא היתה לו תשובה לענות לאותו יועץ חינוכי. הוא בעצם הוכיח לו כביכול מהתורה עצמה שהוא פטור משמירת מצוות כי הוא צריך לחיות. לא היו לו הכלים והידע כדי לענות תשובה.

"אחרי שהייתי פה שבת", כך הוא אמר לי, "יש לי תשובה. אלו החיים! זה נקרא לחיות! לשמור שבת, לקיים מצוות. אף פעם לא הרגשתי כל כך חי כמו השבת הזאת".

עוד דיון מעניין שהיה לנו בין הסעודות עסק בסוגיית שמירת מצוות וכיבוד הורים. אחד מהם אמר לי שאבא שלו לוקח את זה מאוד קשה. הוא לא מתערב לו כל כך, ונותן לו עצמאות, מכבד את הבחירות שלו, אבל הוא מרגיש שזה מאוד מצער את אבא שלו שהוא שוקל בכלל ללכת לשיבה ולא ללמוד בגרות.

"התורה מוחיבת אותנו לכבד הורים, הוא טוען, איזה מן כיבוד הורים זה שאני מצער את אבא שלי כל כך חזק?".

להציל את אבא

"אמרתי לו, שמע סיפור. יש אחד, רופא בכיר מאוד, מנתח הלב הטוב בעולם. אבא שלו צריך לעבור ניתוח, ואומרים לו שהוא חייב את המנתח הטוב ביותר בעולם. האבא מבסוט מעצמו, מרוצה עד הגג... במקרה המנתח הטוב בעולם זה הבן שלו. מה יכול להיות יותר טוב מזה?

"האבא מגיע לבית החולים, מכינים אותו לניתוח, הוא נשכב על שולחן הניתוחים, מרדימים אותו, הבן לוקח את האיזמל ניגש לנתח את אבא שלו ומקבל פיק ברכיים. זה אבא שלי, איך אני יכול לחתוך אותו? ירד לו דם! כשהוא יתעורר הוא יסבול מכאבים, הוא ירגיש את התפרים. איזה בן עושה דבר כזה לאבא שלו. מה אני לא בנאדם? אני לא מוכן לצער אותו ככה...".

"מה יגידו לכה רופא? טיפס שכמוך. את מי מעניין קצת כאבים? את מי מעניין תפרים? אבא שלך חולה, הוא עומד למות. אתה האדם היחיד בעולם שיכול להציל אותו. אז תציל אותו! מה אתה מתלבט בכלל?"

"וזאת התשובה לבחור שמתלבט אם ללכת לשיבה או לא כי זה מצער את אבא שלו... "אתה מאמין באמונה שלמה שהתורה אמת?", הוא אומר לי שכן, "אתה מאמין באמונה שלמה שאם תלמד תורה, זה יעשה לאבא שלך טוב, יציל אותו מהגיהנום ויזכה אותו בעולם הבא?", הוא משיב בחיוב. "אז אם כן, איפה הספק? אתה היחיד שיכול להציל את אבא שלך מרדת שחת אחרי המאה ועשרים שלו, אז למה אתה מתלבט? תציל אותו!"

"התשובה הזאת נחמדה מאוד", אמרתי לבחור ששאל את השאלה, "זאת תשובה אמיתית מה שעניתי לך, אבל האמת שאנחנו לא צריכים להגיע אליה. אבא שלך לא יצטרך לחכות עד המאה ועשרים שלו כדי להודות לך על כך שהלכת לשיבה. הרבה הרבה לפני כן הוא יברך אותך על הצעד שעשית.

"איך אני יודע? כי החברים הכי טובים שלי היום, אלו אבות של בחורים שאני הכנסתי לשיבה. הם כעסו עלי, גידפו אותי, היו גם כאלו שממש תקפו אותי פיזית. לא כעסתי עליהם, אני מבין ללבם, אבל הם טועים ולכן אני לא מתרגש.

"אחרי שבועות או חודשים, הם מבינים את הטעות שלהם. הם רואים איך הילד שלהם נהיה בנאדם אחר, טוב יותר, איכותי יותר, איך הוא פתאום מכבד אותם, איך הוא נהיה אדם עדין שמכבד את הבריות. הם באים אלי אחר כך ואומרים לי, למה רק אותנו? קח את כל הילדים שלנו ותכניס אותם לשיבה...".

"כך ניהלנו עשרות דיונים", מספר הרב דחבש. "שאלה גוררת שאלה ותשובה רודפת תשובה. הדיונים נמשכו והיו ויכוחים והרבה הרבה שמחה ושירי שבת".

"בשעה עשר וחצי בלילה של מוצאי שבת, בירכנו ברכת המזון, התפללנו ערבית, עשיתי הבדלה, והם התארגנו לצאת. באתי לתת להם את הכסף שהבטחתי לשלם להם עבור העלויות של רכב החסעות, אבל הם לא הסכימו לקבל את הכסף בשום אופן. הם אמרו לי שהם כל כך נהנו בשבת, שהם צריכים לשלם לי הרבה מאוד כסף, ובטח לא לקחת ממני.

"באותו שבוע קיבלתי טלפון מהחבר'ה במדרשיה שמה... הם עשו רשימה ואמרו לי שיש תור של 20 נערים שרוצים לעשות אצלי שבת..."

"הסטיגמה נשברה! החרדים כבר לא חושך, ישיבה זה כבר לא מקום אפל", מסכם הרב דחבש, "אני לא אומר שאחרי כזאת שבת כולם באו מייד ללמוד בישיבה. עדיין יש משוכות לעבור, יש את ההורים, יש את ההתלבטות העצמית של כל אחד.

"אבל האווירה הזאת שהיתה קודם לכן, שגרסה לשיבה זה מחוץ לתחום, האווירה הזאת התחלפה. עכשיו הם כולם מדברים על זה שהם מקווים לזכות וללמוד בישיבה. חלקם כבר עשו זאת ונכנסו לשיבות בתחילת הזמן, ואנחנו מאוד מקווים שכל השאר יעשו זאת בקרוב מאוד בעז"ה".

**'ילדי, מה ברצונך
לומר?' שאל הרב.**

**כשדמעות בעיניו
השיב הילד:
"צריך להתיעץ
עם ילדי ועם
נכדי" ...**

כשהסב הנרגש דהים את הנוכחים במסיבת האירוסין של נכדו. סיפור שחייבים לקרוא ולהפנים

על הזאטוט, "טוען כי ברצונו שהרב יכריע בענין. יהי כך. אם רצונו כי הרב הוא שיחתום על סילוקו משורותינו, יערב לו ויבושם לו".

הרב לא ראה מקום לדיון. לרגע אחד שם עצמו במקומם של המלמדים, והבין, כי אם יורה להם להותירו ב'חידר', עליו להתייצב בו במקומם... אך משהו במבטו המתחנן של הילד משך את תשומת לבו.

- "ילדי. מה ברצונך לומר?" שאל רכות.

- "הרב, אולי כדאי להתיעץ עם עוד כמה אנשים".

- "עם מי?"

כשדמעות בעיניו השיב הילד: "עם ילדי ועם נכדי".

כמעט שעמד אחד המלמדים להנחית עליו מנחת זרועו, על שהוא מהתל ברב הנכבד, ואינו מוצא לנכון לנהוג ברצינות גם במעמד זה, אך הרב היסה את המלמדים, ושאלו: "מה כוונתך?"

בבכי סוער אמר הילד: "הרי אם ישליכוני מן החדר, אפנה החוצה... ואני שואל, מה אשמים הדורות שאחרי? בנים ובנות, נכדים ונכדות, דורות על דורות שירעו מחוץ לבית המדרש וישוטטו בשדות זרים. הגם הם הכניסו עז לארון הקודש!?"

אני מבטיח, בשם הדורות הבאים, כי אם תניחוני לנפשי ב'חידר', לא תכירוני. אנא, שבועיים של ניסיון אבקש, ותו לא. שבועיים, עבור דורות של יהודים".

התייפחותו של הנער לא הותירה עין דוממה בחדר הקטן, וכעבור שנים רבות, גם לא באולם האירוסין בארצות הברית. הכל דימו לראות עשרות צאצאים של הילד, גודשים את החדר, צובאים על דלתו, מטפסים על חלונותיו ותולים מבט גדוש תקווה במוצא פיו של הרב, אם לשבט ידונם, או לחסד.

הרב והמלמדים לא פצו את פיהם. מן הקיתון ששימש כמטבחון, נשמעה המייתה של הרבנית בספר התהלים, "אשא עיני אל ההרים, מאין יבוא עזרי... אל יתן למוט רגליך... ה' ישמרך מכל רע, ישמור את נפשך".

הרב החליף מבטים עם המלמדים, והכל הנהנה בראשיהם.

- "שבועיים ימים", הפטיר הרב רכות, והניח את ידו על כתפו הרוטטת של הילד. "אני מעניק לך שבועיים להוכיח, כי אתה באמת דואג לדורות הבאים".

"מהפך! כבוד הרב". בישר אחד המלמדים לרב כעבור ימים אחדים. "העירה נשכחה זה מכבר אי שם במזרח אירופה", קרא הסב בפאתוס. "יהודי נעקרו ממנו ונטשו בצוק העיתים, אך אותו נער נותר איתן בדיבורו. בארצות הברית של אמריקה הוא הקים בית נאמן בישראל על אדני התורה והיראה".

הסב הנרגש נשם עמוקות לקראת המשפט החתום וסיים: "היום אותו ילד שובב וזכה לכך שנכדו, גידול מפואר, משתדך עם משפחת תלמידי חכמים. הוא קיים את הבטחתו לרב העיירה!"

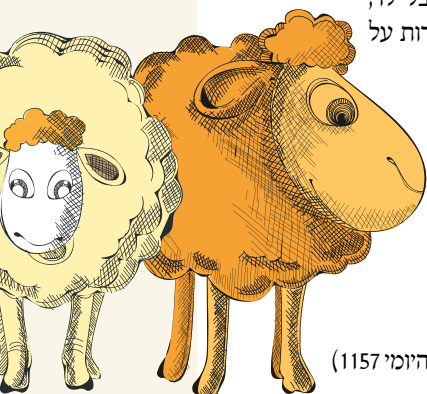
מזל טוב !"

אם לילד בן עשר-אחת עשרה, פיקח ככל שהיה, אבל ילד, היה די שכל להבין כי מעשיו יחרצו גורלות של דורות על גבי דורות, היש אב לילדים שאינו מבין זאת!?

יהודים יקרים! בשם הדורות הבאים, ילדים, נכדים, נינים, בני נינים, ובניהם אחריהם, אלפים ורבבות צרפו יהודים נוספים לקביעות עיתים לתורה! חברו את נשמתם אל מקור האומה, ועיניהם מכירות הטובה של הדורות הבאים, ילוכם מעתה ועד עולם.

(מתוך מאורות הדף היומי 1157)

לפני שנים לא רבות התקיימה מסיבת אירוסין בארצות הברית של אמריקה. שולחן המזרח היה עמוס לעייפה בנשואי פנים. החתן, תלמיד ישיבת ליקווד שבניו ג'רסי, השתדך עם בתו של ראש ישיבה נכבד, ורבים ממכריו השתתפו בשמחה. בין שורת המכובדים פינה אבי החתן מקום לאביו, הסב הנרגש ישב כחתן בין חתנים, קורן מאושר ולא ידעו הנוכחים עד כמה יש לו סיבה לדבר, עד שכובד לשאת את דבריו.

בלשון ציורית הוא נשא את הנוכחים אל עיירה זנוחה במזרח אירופה. בתים מטים ליפול. שואב מים ועגלונים. יום השוק. בית המדרש של החייטים. משחש כי השומעים מסיירים איתו במשעולי העיירה, הובלים אל בניין אפרורי ששימש כתלמוד תורה, והתמקד באחד הילדים שלמדו בו.

אותו ילד ניחן בכישרון רב ובמרץ בלתי נדלה, סיפר הסב, אותם הקדיש כדי להגדיש את הסאה. רבים מן הרוכלים סבלו מתעלוליו, ועקרות הבית היו מגיפות את שער חצרן משהיו מבחינות בו. אביו ואמו שקעו ביאוש מר. זה מכבר חדל האב לקוות כי בנו יגדל לרב תלמיד חכם. "קודם שיהיה בן אדם, אחר כך נדבר", היה מפטיר בעגמימות לעבר רעייתו הנבוכה.

יהודי נכבד נצפה זע בחוסר נוחות על כסאו, תוך כחכות קל, כאומר: מה לזאת ולמסיבת אירוסין? אך הסב התעלם והמשיך בדבריו.

באחד הימים עשה ה'בן סורר', מעשה בלתי ייעשה. בעיצומה של תפילה הבחין אחד המלמדים כי פרוכת רוח הקודש זעה ונדה. באין רוח פרצים ובהעדר הסבר מניח את הדעת, הוא ניגש אל ארון הקודש, הזיח את הפרוכת, ועז מבוהלת קפצה לעומתו. הוא קפץ כפלים לעומתה. העז החלה מנגחת את כל אשר בדרכה, התלמידים נפוצו לכל רוח, ומן הצד עמד התעלולן, על פניו חיזכו הקונדסי השמור לטובים שבתעלוליו.

- "אחת דינו להדיר את רגליו מן ה'חדר' לצמיחות", נמנו וגמרו ביניהם המלמדים והאחראים. "לך לכל אשר תשאנו הרוח, ובלבד שיניח לנו לנפשנו".

למרבה התדהמה, כעבור ימים אחדים שב הילד אל כתלי ה'חידר' וביקש לשוב ללמוד בו כמימים ימימה. האחראים הסבירו לו כי ההחלטה בלתי ניתנת לערעור וכי מנוי וגמור עמם לסלקו לבל שוב.

השובב לא קיבל באדישות את ההחלטה הנמרצת, וסירב לצאת את המקום. משהחלו למשוך בו ולגרסו לו להבין כי אחת היא להם - הוא יהיה בחוץ, על רגליו או על גחונו, העיז פניו ואמר: אינני מוכן שתסלקוני כך! רצוני לבוא עמכם לפני רב העיירה, ואשר הוא יחליט מקובל עלי.

תהלוכה שכזו לא ראתה העיירה מימיה.

מלמדים אחדים צועדים בפנים נחושות וזועמות ביניהם מיוענו צועד נפחדות, וממרחק בטוח משתרכים עשרות ילדים סקרנים, בואכה בית רבה של העיירה.

עוד לא פצה הרב את פיו החל המלמד לשוח בפניו את קורותיו של הנער, עדי היום הזה. "החלטנו בפה אחד", טפח המלמד בכף ידו על השולחן, "כי מקומו אינו ב'חידר'. כלו כל הקיצין. אך זה", החווה בידו

הרב עקיבא שצ'רנסקי על הלב שאי אפשר לשקר.

לייחל אליו בחיים.
ההמיה, האהבה, ההתרגשות. תנועות הידיים, שפת הגוף, החיך הענוג, והעיניים - אוהו, העיניים הזוהרות של רבי שמואל זצ"ל בשעה שהוא דיבר על משהו שקשור לתורה, גרמו לך להרגיש כאילו אתה רואה עכשיו מולך ילד, שמצא הרגע את אמו משאת חיו, אחרי שנים של חיפושים וצפיה.

רגע מימוש של געגוע מתמשך.
התמונה הזאת עומדת לי עכשיו כאילו זה קורה הרגע. הלב פועם כשאני נזכר ברגע הזה. זהו רגע כל כך מדהים, שצמצום הרגשות אל תוך תווי האותיות וכתבתם על בי נייר העיתון האפרורי, עושה להם פיחות של מאות אחוזים!

זה רגע שמכים בך כל החושים ואתה אומר לעצמך: זה- זה!

אני זוכר איך אני אומר לעצמי: זה אמיתי! האיש אוהב את התורה!

*

תשאלו אותי: איך? מה הוא אמר שם שכל כך תפס אותך? איזה מהלך השקפתי הוא הרצה, שגרם לך לשנות את כל התפיסה? מה היה הווארט שהוא אמר שנתן לך להבין שאין עוד משהו כמתיקות התורה...

האמת? אני לא זוכר מילה ממה שהוא דיבר!
אתם יודעים מה. תגלגלו רגע את ההיסטוריה שלכם אחורנית ותחשבו: כמה דרשות שמעתם במהלך חייכם? מאות או אלפים.

כמה חומר מתוכם אתם זוכרים?
אני משאיר לכם לכתוב את התשובה.

אבל מה אנחנו כן נזכור?
את ה'תדר'

התדרים אותם העביר הדרשן, נחרטים לנו בראש מצוין. המילים הם בסך הכל מילים, אין מישהו שאין לו אוצר של מילים. אבל לתת את הלב, זה יכול רק מי שיש לו כזה.

כי מילים כל אחד יכול לשפוך, ממילא אנחנו לא מייחסים לזה חשיבות מי יודע מה. אבל איזה לב הוא 'הביא' לדרשה - זה כבר סיפור אחר לגמרי.

האמת, שהיה בזה משהו קצת מוזר. בהתחלה שאלו אותי על כך הסובבים אותי, שראו איך אני משדד מערכות ללכת ללוויה. אבל אחר כך, בדרך, גם אני התחלתי לשאול את עצמי את השאלות הללו: הרי לא דיברת איתו ב'אישי' מעולם, שמעת אותו אולי שלוש פעמים בכל החיים שלך, לא ראית אותו כבר שנים, אז מה זה הדחף הפנימי הזה שכל כך ממריץ אותך ללכת ללוות אותו בפעם האחרונה עלי אדמות?

אבל התשובה הפנימית שלי היתה מאוד ברורה. זה האיש, רבי שמואל שושן-רוזנברגר זצ"ל, היה האיש הראשון בחיי שנטע בי אהבת התורה כפשוטה.

אני זוכר מצוין את הסיטואציה. נער צעיר הייתי וגם התפתלתי. המסילה העולה בית ה' בגילאים אלה, מלאה מהמורות, בלבולים ומיסוכי עשן, האומרים לרע טוב ולטוב רע.

תשאלו את כל מי שעבר את ימי הבחורות ויש הרבה כאלה... הם יספרו לכם, שבתוך מאבקי הערפל ומימוש חיפוש דרך האמת, מה שבחור הכי מחפש זה בעיקר להרגיש חיבור. חיבור למשהו אמוני שהוא מעל השכל הילדותי - המוחשי והויזואלי שליווה אותו עד לפני רגע, עת היותו ילד שחי רק את המציאות המוחשית.

ואז אי שם, באחד מעיקולי החיפוש הגיע רבי שמואל זצ"ל לדרשת חיזוק בישיבה, וכשהוא דיבר על התורה ראית בחוש מה זה 'שכורת ולא מדין'. כן מדין. מדינה של תורה. העיניים ירקו אדמומית זוהרת ומנצנצת של רגש אין סופי, מהול בשמחה עצומה שניתנה למימוש באויר. אלה היו רגעים, בהם הרגשת שאתה ער למחזה מרעישי.

לרגע שבו אתה רואה אדם שפוגש את

הדבר הכי טוב שהוא רק

י כ ו ל

**כי מה לעשות, חיישני
הזיהוי בענין הזה אצל
הילדים, כמו אצל המבוגרים,
הם חדים. מערכת הסנסורים
בקטע הזה עדינה מאד. אי פשר
לשטות בה. המושפע מזהה מהר
מאד מה האינטרסים האמיתיים של
המשפיע מאחורי המילים. זה בדוק.**

'מילים', הוא לא מכר 'רעיונות', ובוודאי שהוא לא נקט באסטרטגיות.

רבי שמואל שידר 'רק' את האמת הפנימית שלו - התלמידים קיבלו ממנו 'רק' את התדר הפנימי שלו.

הנה, תראו מה זה כוח השפעה של תדר אחרי עשרים שנה.

בדרשה של רבי שמואל בכלל לא היו מילים. מוצאות הדיבור שלו אומנם נעו, אבל הם הוריקו משהו הרבה יותר גבוה מצמצום מילים לשעתן. הם שפעו אהבה אמיתית-כוספת-מייחלת ונגמרת עד כלות נפשה לאהבת התורה. את השפה הזאת אין מישהו שלא מבין, אין מישהו ושלא קולט.

עם מילים אפשר לשקר.
עם הלב אי אפשר לשקר.

(מתוך המודיע מדורים, ט"ז חשון תשפ"א)

איפה זה מאד קריטי?

כשאנחנו רוצים להשפיע על מישהו. ולא משנה כרגע אם זה הילדים או התלמידים, או כל יהודי שאנחנו רוצים לתת לו טוב. רגע לפני שהמילים 'נשפכות' מהפה, לעצור רגע ולשאול בכנות: אני באמת מאמין במה שאני הולך להגיד? אני באמת בטוח בתוך תוכי שנקודת ההשפעה שאני רוצה להעביר למושפע היא חלק ממני, בשר מבשרי שאותה אני רוצה לשתף עם הזולת, או שמא זה סתם רצף של מילים שאני אומנם יודע לדקלם אותן נהדר אבל אין לי שום חיבור פנימי למילים האלה? ולמה זה כל כך קריטי?

כי מה לעשות, חיישני הזיהוי בענין הזה אצל הילדים, כמו אצל המבוגרים, הם חדים. מערכת הסנסורים בקטע הזה עדינה מאד. אי פשר לשטות בה. המושפע מזהה מהר מאד מה האינטרסים האמיתיים של המשפיע מאחורי המילים.

זה בדוק.

זה גם לא קשור לרמת המשכל של המושפע.

בואו נמקד את הפוקוס. רבי שמואל זצ"ל לא מכר

**הצטרפו גם אתם
וקבלו ישירות
למייל שלכם
את מגזין אחינו
לחינוך ותורה
'בית היין'**

לחצו כאן

או שלחו מייל לכתובת
dirshu@dirshu.co.il

**שני הילדים,
שישבו
וסידרו את
כל שמות
התנאים
והאמוראים
בש"ס,
הוסיפו
בשער הספר
ציור ילדותי
של ילד,
ועליו כתבו
בחינניות
מתוקה
ש"זה ציור
המחבר"...**

דרכים, עצות, רעיונות
ותובנות, להצלחה בלימוד
התורה הקדושה

פרק חמשה עשר: כתיבה אישית

סיפר שר התורה, מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א: ראיתי בילדותי את אבי זצ"ל מוציא הרבה ספרים, והשתוקקתי גם אני להוציא ספרים. לכן גם אני כתבתי מחברת בהלכות סוכה, שכלל בתוכה קובץ של דברים פשוטים ששאלתי את מרן החזו"א זצ"ל. באתי למרן החזו"א לבקש הסכמה, וכתב לי החזו"א: "כתב יפה מאוד".

"בילדותי" - כך סיפר הגר"ח קניבסקי שליט"א - "כתבתי חיבור וקראתי לו בשם "שיח השדה", וכשראה זאת החזו"א אמר על כך בחיון: "שיח השדה טרם יצמח", כלשון הפסוק (בראשית ב). עוד סיפר מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א: "בילדותי כתבתי מחברת, וקראתי את שמה "קדש

קדשים" ואבי זצ"ל ראה את זה וגער בי מדוע קראתי למחברת בשם זה [שאינו מן הראוי לקרוא שם זה]

מה דעתכם? ילד צעיר מחליט שגם הוא כותב חידושי תורה. אביו הגדול ודודו הקדוש מנמיכים את רצון המעוּפָּף שלו בחיך סלחני. אך הנער הצעיר ממשיך וכותב, מחדש חידושי תורה כפי רמתו ומכאן ממשיך הוא לכתוב ולחדש, למצוא את חלקו האישי בתורה הקדושה. את ההמשך כולנו מכירים. המחבר הצעיר, מרן רבי חיים קניבסקי, ממשיך וכותב, ממשיך לפלס את סגנון לימודו האישי בתורה הקדושה ומוציא לאור עשרות חיבורים, שכולם מצויים בכל ארון ספרים תורני. חלקם נחשבים כספרי יסוד מיוחדים במינם בהבנת התורה הקדושה, בעיון ובבקיאות מופלאה, בהלכה ובפסיקה.

את הספר 'שבת אחים' כתבו התאומים אליהו דוד רבינוביץ' ואחיו צבי יהודה רבינוביץ', בהיותם פחות מגיל בר מצוה. שני הילדים, שישבו וסידרו את כל שמות התנאים והאמוראים בש"ס, בשילוב חלוקה מרתקת לסעיפים ותתי-סעיפים, מקורות, הערות והארות, הוסיפו בשער הספר ציור ילדותי של ילד, ועליו כתבו בחינניות מתוקה ש"זה ציור המחבר..."

הציורים של האחים הללו לא זכו להכנס לרשימת הציורים הטובים ביותר בעולם.. אך מאז ועד סוף חייהם הם לא הפסיקו לסלול לעצמם דרך בלימוד התורה ולכתוב עשרות חיבורים. אחד מהתאומים, אחד ומיוחד מגאוני ישראל, הגאון האדר"ת זיע"א, רבה של מיר, פוניבז' וירושלים, כתב כמאה ועשרים ספרים (!!) בכל חלקי התורה וגם אחיו, רב ואב"ד ראגולי, נודע בשערים בתורתו וחיבוריו המופלאים.

כן, הכל החל מחיבור שכתבו יחדיו בגיל כה מוקדם.

מעלות רבות ישנם לכתביה תורנית, בה אתה כותב הערות והארות בהם עסקת במהלך לימוד הסוגיה, קושיות קצרות, הרהורים ותהיות אישיות שלך בדף הגמרא, או יושב ומסכם את הסוגיות, וכמובן, העלאת חידושי תורה שהתחדשו לך, על הכתב.

ספרים רבים נכתבו על מעלת כתיבת דברי תורה, אך ישנם גם כמה נקודות מיוחדות במעלת הכתיבה, היכולות להוסיף לנו, טעם והנאה בלימוד התורה.

- "וקנה לך חבר" - כבר המליצו המושלים שהחבר הטוב ביותר של האדם הוא ה"קנה". קנה הקולמוס של ימים עברו והעט של ימינו אנו.

בית המדרש רועש וגועש, וטוב שכך. החברות עימם אתה לומד מהווים בעבורך כר נרחב לדיונים וויכוחים, בירור וליבון, שאלות ותירוצים. כעת, כשאתה יושב לבד עם עצמך, רק אתה, הדף והעט, תוכל להביע לעצמך את ההבנות שלך, ורק שלך, בסוגיה. הנה, זאת ההזדמנות שלך, לפרוש כשמלה את תורתך שלך.

אי אפשר לרמות דף ועט:

כשאתה לומד סוגיה, קורא שוב ושוב את השקלא וטריא של הגמרא, דברי הרש"י ומשאם ומתנם של בעלי התוספות, הראשונים והאחרונים, נראה לך פעמים רבות שהבנת היטב. אך לא, לא תמיד הכל באמת מובן, ו"לבערך- אין ערך". כעת, כשאתה עדיין מול הסוגיה, יש לך תחושה שהכל פחות או יותר מובן, אך כאשר תסכם את הסוגיה או את הנושא הלימודי שלך, על הכתב, תוכל לגלות את נקודות התורפה שבהבנתך.

לדבר בערך אפשר, (בפרט כשמוסיפים תנועות ידיים נמרצות ואולי גם מגביהים את הקול...), אך כשמנסים לסדר את הדברים על הנייר, מתגלים לפתע סדקים בהבנה. הקושיה לא מספיק ברורה, התירוץ אינו מלוטש דיו, ומה בעצם הווארט שלי?... הכתיבה מועילה לסידור הדברים בראש, בדיוק ובהבנה.

להוריד את המשא מהראש:

הסוגיה מורכבת מעשרות פרטים, קושיות ותירוצים, תובנות, הערות והארות ונקודות הטענות בירור נוסף. כשאתה לומד ולומד, אוסף מכלול שלם של פרטים ונקודות, מוחך אינו פנוי לקבל נקודות חדשות, משום שאתה עסוק בשמירת הנושאים שעדיין לא פתרת, אלו הזקוקים לליטוש והבהרות. כדי 'לפנות לך מקום בראש', תוכל להיעזר בכתיבה. תרשום לך ראשי פרקים, תעלה על הכתב את רעיונותיך, תהייתך וההבנות שהצלחת ליצור בסוגיה. כעת, כשהוצאת את

מחשבותיך על הכתב, תוכל להמשיך הלאה, ללמוד ולחשוב. כשתסיים את ה'סדר' או את הסוגיה, תוכל לשוב שוב אל הדפים שכתבת. עכשיו תעבור על הדברים ותנסה לחדד, לשפוך אור חדש ולהעמיק עוד ועוד.

הסיפוק הגדול:

אתה כותב דברי תורה, שיעורים או סיכומי סוגיות ומסכתות, חידושי תורה ואפילו הערות והארות קצרות. בתחילה כתבת קצת. ואז דף מצטרף לדף, מחברת למחברת, והנה הקלסר עמוס וצריך לרכוש קלסר חדש. כך תתמלא בסיפוק טהור. הנה, כל מחשבותיך בסוגיות- מתועדות. אתה מרומם ונעלה עד לאין שיעור. ראה נא, ראה מה הצלחת להספיק ב'זמן' האחרון!!!

לא תמיד החיבורים הם פסגת ההבנה ועומק העיון. אך כשנער צעיר מבין שהקב"ה העניק לו חלק אישי מיוחד בתורה הקדושה, חלק השייך לו, מיום מתן תורה, לו ורק לו, הוא לא יפסיק לסלול את דרכו והבנתו האישית והפרטית בלימוד התורה, לכתוב ולסכם, לחדש ולהסביר, קובץ אל יד ירבה, קושיה תצטרף לתירוץ, הערה להארה, והנה תמצא את עצמך מחדש ביתר עומק, עד כדי כתיבת 'שטיקלאך תורה' איכותיים, מסודרים וטובים. כך תגדל לתלמיד חכם, בעזרת ה'.

קלסר כתבי התורה שלך ילון אותך כל חיך, גם כשתלמוד את אותה המסכת שוב בפעם הבאה וגם כשתמנה בס"ד למגיד שיעור בישיבה הקטנה או הגדולה. אז תעבור שוב על דבריך ותגלה כמה טוב ונכון חידשת וכתבת. תמיד תוכל להוסיף, לפלפל ולדון. אין בית המדרש ללא חידוש. אך תופתע לגלות כמה טוב כתבת כבר אז, בהיותך בישיבה. וכן, אולי כדאי לך לשקול הדפסת קונטרס משובח מחידושי תורתך הערבים. כך תוכל לשוב ולסדר את דבריך, לעבור עליהם שוב ושוב, ללבנם ולחדדם. כשתרגיש שהגעת למיצוי יכולותיך בשלב הזה ודבריך ראויים להעלות על שולחן מלכים, תוכל לשותף אותם עם עוד עמלי תורה, דרך הדפסת דבריך לרבים.

הבה ונקרא את דבריו הנפלאים של ה"שבט מוסר",

הגאון רבי אליהו הכהן זצ"ל (פרק כב):

"מה טוב ומה נעים שכל חידוש שיחדש האדם בתורה, אפילו חידוש קטן, להעלותו כרגע על הספר בדיו, למען יעמוד ימים רבים שלא ישכח. כמו שראיתי בספר אחד (עין ספר חסידים סי' תק"ל) שאדם שאינו כותב חידושי תורה בעבור קטן בעיניו, עתיד ליתן דין וחשבון על זה, משום שאומרים לו: בפנקס הסחורות כותב אדם מה שחייבים לו וחייב לאחרים, ואפי' עד חצי פרוטה. וכי יותר חביב היה בעיניך חצי פרוטה שכתבת אותה שלא לשכוח לאבדה, מחידוש של תורה אפי' שיהיה קטן?! לכן צריך אדם לכתוב כל מה שמחדש בתורה שלא ישכח, ואפי' חידוש קטן... ויש תועלת גדול מחידוש אפילו קטן, לקשור עמו איזה ענין או לבוא להבין עמו ענין גדול. והוא משל לאבנים הקטנות שמשימין בבנין אבנים גדולות בין אבן לאבן להעמיד הבנין. ונמצא שהאבנים הקטנות גורמים בקיום הגדולות שלא יפלו ויעמוד כל הבנין הגדול. כך על ידי חידוש קטן נבנה בנין גדול. וזה מעשה בכל יום בין החכמים, ובפרט בין כת חכמים הדורשים רשומות, ש"ע"י חידוש או הקדמה קטנה בונים מגדל אחד חזק בנוי לתלפיות, נחמד למראה ומתוק לנפש. לכן אין לבזות מלכתוב חידוש אפילו קטן... שהכל בכלל תורה הוא".

• "כתוב את הערותיך בספר מכורך". (אגרות חזון איש)

• "וכל אשר יחדש יכתוב ידו בספר ואל יהי בו להם, וכן יכתוב ידו כל אשר ישמע דבר חדש, שהרי כתבו המפרשים (ברית עולם על ספר חסידים סימן תקל) שעכשיו שאין בית המקדש קיים ואין קרבנות, הכותב חידושי תורה מכפר עליו כאילו הקריב קרבנות, ואסמכוה אקרא (תהילים מ ז) עולה וחסאה לא שאלת אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי". (פלא יועץ)

(מתוך החוברת 'נישמאק בלימוד' בהוצאת ארגון 'אחינו')

אוצרות ויהלומים

**10 יהלומים נוצצים
מהליכותיו הנאצלות של
הגאון רבי אברהם יעקב פאם זצ"ל
ראש ישיבת 'תורה ודעת' בארה"ב**

עושים דברים שלא כדין ורוצים שהקב"ה ימחל לנו! למחול לאחרים זו זכות שמועילה לנו לזכות לסליחה ומחילה מיד הקב"ה".

כוח הדיבור הוא מתנה מהקב"ה

רבים מאד זוכרים את שיחותיו אודות איסור אונאת דברים. הוא הרבה לצטט את דברי הרמב"ם: "תלמיד חכם לא יהא צועק וצווח בשעת דיבורו כבהמות וחיות, ולא יגביה קולו ביותר, אלא דיבורו בנחת עם כל הבריות"; ואמר, שאף אדם לא יכריז על שעון יוקרתי "הפקר!" וישאיר אותו ברחוב, כי זה דבר יקר, אדרבה אדם שומר עליו בזוהרות. על כל אחד לדעת, שכוח הדיבור שלו הוא מתנה מהקב"ה, ועליו להיזהר בו, לברור את מילותיו בקפידה.

אני קורא לזה התנהגות מחפירה בגלל האכזריות שבה

לא פעם אחת פירט הגר"א פאם ותיאר דוגמאות מוכרות, כיצד להורות כיצד אסור להתנהג: "רואים לפעמים מבוגרים משחקים עם ילדים, המבוגר חוטף משהו מיד הילד ומחביא בידו. הילד מנסה לקחת בחזרה, המבוגר מעביר ליד השניה, והמחזה חוזר על עצמו שוב ושוב... המבוגר מוסיף להתגרות בילד עד שהוא פורץ בבכי ואז הוא משיב לו את החפץ, ואינו מרגיש שום חרטה על מעשהו... מה הבעיה להשתגע קצת...?" כאן הטעים ועורר: "למעשה, כלולים בהתנהגות המחפירה הזו כמה לאוויין! אני קורא לזה התנהגות מחפירה בגלל האכזריות שבה. כל מי שמציק לזולת אפילו לשעה קלה ואף נהנה מכך, הוא חוטא!"

הישיבה עסוק, ולכן שאל בהיסוס: אולי אין לראש הישיבה פנאי עכשיו? "לאדם אין אף פעם פנאי", נענה ראש הישיבה בחיך, "אבל כשמדובר בעזרה לזולת מוטל עליו ליצור אותו! אם אינך מפנה את הזמן, אף פעם לא יהיה לך, כי אנשים עסוקים תמיד..."

כשלא היה אומר שיעורים, היה יושב אהה"צ בישיבה ובחורים היו ניגשים לדבר איתו, אבל היו גם רבים מחוץ לישיבה שבאו אז לשם כך. יום אחד הגיע מנהל הישיבה ואמר לו שמכיון שהתלמידים זקוקים לראש הישיבה, הם התארגנו לבקש מאנשים מבחוץ שלא יפריעו באמצע הסדר. לאחר כמה ימים פנה רה"י ואמר למנהל: "חשבת על כך, אבל אני לא יכול לקבל את ההצעה! לאותם אנשים אין מי שיקשיב להם, יש כל כך הרבה בעיות והם צריכים שמישהו ישמע אותם. אין ברירה, אני חייב להיות זמין בשבילם!"

מחל לו! גם אנחנו עושים דברים שלא כדין ורוצים שהקב"ה ימחל לנו

הגר"א פאם לימד את תלמידיו והחדיר בהם כי חסד אפשר לעשות על ידי חיוך לכל אדם. ובפרט, אותם בני אדם שבינינו המתהלכים עצובים ואפילו מדוכאים, כשמישהו מתייחס אליהם במאור פנים הוא מקיים חסד עצום. רה"י הרבה לצטט את הפסוק "לשון חכמים מרפא", באמרו ששימוש במילים המביעות טוב - מרפא את השני, וזה החסד הגדול ביותר.

נכנס אליו אדם להתיעץ: יש לו שכן שהפך את חיו לבלתי נסבלים. יום כיפור מתקרב, האם עלי למחול לו? והרב פאם עונה מיד: "מחל לו! גם אנחנו

כשאדם מפסיד אוטובוס בדרך לנסיון לזכות בעבודה חדשה

"מי הם תלמידיו של הרב פאם?" - שאל אחד הת"ח החשובים בארה"ב, וענה והגדיר: "תלמידיו מופיעים בכל הגדלים' ובכל הצבעים'; רבנים וראשי ישיבות, אנשי עסקים ובעלי מקצועות, עובדי ממשל ואפילו פוליטיקאים. הצד השווה שבכולם, שהם מתאפיינים בפנימיות שלהם. תלמיד של ראש ישיבת 'תורה ודעת' לא ייקח ממון שלא ביושר, ידבר בנחת ובנימוס עם כל אדם כולל בני ביתו, ויגיב ברוגע גם בשעת קושי".

מסופר, כי לאחר נישואיו הציע את עצמו למשרה רבנית בקהילה קטנה בפנסילבניה. לשם הפגישה שנקבעה לו היה עליו לנסוע באוטובוס ממנהטן, אך הוא החמיץ את האוטובוס, וכתוצאה של איחור קטן הפסיד את המשרה.

עשרות שנים לאחר מכן אמר כי הוא אסיר תודה לבורא העולם אשר הוביל אותו במסלול חייו, והסביר: "כשאדם מפסיד אוטובוס בדרך לנסיון לזכות בעבודה חדשה, הוא מרגיש: 'אוי הפסדתי את הזדמנות חיי, איבדתי את מזולי!' אולי גם אני הרגשתי כך אז - הטעים, אבל כעבור כמה שנים לאחר שזכיתי להרביץ תורה בישיבת 'תורה ודעת', יכולתי לראות במבט לאחור איזה חסד עצום עשה איתי הקב"ה כשמנע ממני את אותה נסיעה באוטובוס... ללמדך, כי גם כאשר ההזדמנות הנראית באופק אינה מתממשת, אין להתייאש; מי יודע מה צופן העתיד?!"

אולי אין לראש הישיבה פנאי עכשיו?

פעם בהגיע מאן דהו לשוחח איתו, שם לב שראש

הידיעה שאתה מייצר יהלומים, נותנת לך כוח להמשיך

פעם כאשר כיבדו אותנו לשאת דברים ב"דינר" של ישיבת "תורה ודעת", הביא בשם מרן החפץ חיים זצוק"ל משל לסוחר יהלומים שנסע בעגלה במשך כמה שבועות בכדי להגיע לשוק שבו סוחרים באבנים טובות. היה מי שהציע שם למכירה יהלום נהדר, אבל בסכום עתק. שבוע חלף, ואותו יהלום עדיין לא נמכר. הלך הסוחר והציע תמורתו את כל רכושו, בהשאירו לעצמו רק את עלות הנסיעה לביתו, אך המוכר הסכים לעסקה רק אם יקבל את הכל כולל דמי הנסיעה. הסוחר הסכים לבסוף לעסקה, למרות שידע שההליכה ברגל הביתה תיקח לו כמה חודשים.

הוא לקח את היהלום, עטפו בפיסת בד והחל משרך את דרכו. היו לילות בהם כמעט קפא על משכבו, היו ימים שהגיעה והרעב היו קשים מנשוא, אולם לרגע לא חשב למכור את היהלום; בכל עת שהציץ בו, נזכר בשוויו ובמשמעותו, ורוח רעננה חלפה בו. כשהגיע סופסוף הביתה, ונשאל: איך התמודדת עם קשיי הדרך? השיב, כי בכל פעם שעמד להתייאש - נצנצוץ היהלום נתן לו את הכוח להמשיך. אמר הרב פאם: "לא תמיד קל ללמד בני תורה, אבל הידיעה שאתה מייצר יהלומים, בני התורה שלה דור הבא, נותנת לך כוח להמשיך במלאכת הקודש".

הצא שטר של חמישה דולרים

פעם בלכתו ברחוב מצא שטר של חמישה דולרים, סכום נכבד בימים ההם. הכסף היה מונח על השידה בבית כמה ימים עד שנתנו לצדקה. הוא הסביר לילדיו, שאף שלפי ההלכה הוא זכה מיד בכסף,

שיהיה בוודאי סובל ומצטער על איבוד ממונו. איך אפשר ליהנות מכסף שמגיע לך כצדקה?

עדין המאבד, יהיה מי שיהיה, בוודאי סובל ומצטער על איבוד ממונו. איך אפשר ליהנות מכסף שמגיע לך כצדקה?

תודה לך על המוזיקה הנפלאה

פעם כשיצא מחתונה, אמר לבעל התזמורת "תודה לך על המוזיקה הנפלאה". הלה חיך ואמר: זו העבודה שלי. אמר לו הרב פאם: "מהיום והלאה כשאתה מנגן תכוון שאתה רוצה לקיים מצווה לשמח חתן וכלה ובני משפחותיהם". הלה לא הבין: "הרי אני מקבל תשלום על כך?!" - "לא משנה", אילפו הגר"א פאם בינה, "זה נחשב למצווה!" ופעם אמר לרופא השיניים: "אני מקנא בך! אתה עסוק בחסד כל היום; אנשים מגיעים אליך עם כאבים, ואתה מקל מעליהם את סבלם". אף הרופא נענה ואמר שזו רק תוצאה צדדית, שהלא הוא עושה זאת מתוקף מקצועו ולשם פרנסה. "טעות בידך", אמר לו הר"י, "המקצוע שלך הוא לגמול חסד עם בני אדם ואגב כך אתה גם מתפרנס..."

להיות העובד הנעים ביותר במשרד

ולבן של תלמיד שבא לשאול כמה שאלות הנוגעות למקום העבודה של אנשים שאינם שומרי תומ"צ, הורה: "כדי להצליח שם עליך למלא שלושה תנאים: להיות זה שעובד הכי קשה במשרד, העובד הישר ביותר במשרד, והעובד הנעים ביותר במשרד..."

(ב. ראם, מתוך מוסף שבת קודש אב תשפ"א)

המחברת המיוחדת

היתה לו מחברת מיוחדת בה רשם למי הוא צריך להכיר טובה. למשל, היה כתוב שם: "פלוגי הסייע אותי ברכבו היום, יש לו בת בגיל עשרים ואחת שזקוקה לשידוך". כשהשתתף פעם בסעודת הודאה של חולה שהחלים מפציעה קשה, אמר: "סעודת הודאה היא הזדמנות לכל המשתתפים לשים לב להכרת הטוב שהם חייבים לקב"ה. אני עצמי יודע כמה הכרת הטוב אני חייב לו ית' על כל מה שהוא עשה ועושה למענני. אנחנו צריכים להתבייש להתלונן על בעיות קטנות, כשיש כל כך הרבה דברים שאנחנו אסירי תודה עליהם".

לתלמידיו החדיר כי בתור בני תורה יש עליהם אחריות להרבות כבוד שמים בעולם. בכל מקום

הצטרפו גם אתם
וקבלו ישירות
למייל שלכם
את מגזין אחינו
לחינוך ותורה
'בית היין'

לחצו כאן

או שלחו מייל לכתובת
dirshu@dirshu.co.il

מדורו של הרב אליעזר (לייזר) רוט

להשתכר מבית היין

הבקשה לחיזוק ממרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל

כמה בני ישיבות באו לקראת תחילת ה'זמון' אל מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, ובקשו ממנו שיאמר להם דברי חיזוק.

הרים מו"ח את עיניו מן הגמרא, ואמר להם דבר אחד: לבד מכל מעלותיו הנוראות, היה משה רבינו גם כשרוני מאוד... שכן הוא למד את כל התורה כולה בארבעים יום. אבל כאשר התורה משבחת אותו, היא אינה מציינת את העובדה הזו, שהיה כשרוני...

מה כן כתוב על משה רבינו? "והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה" (במדבר יב, ג) ללמדנו, שהצלחה בתורה אינה נמדדת על פי כשרונות, אלא אך ורק על פי מידותיו הטובות של האדם.

ואידך, זיל גמור.

(מתוך הגדה של פסח חשוףי חמד הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א)

הייתי יכול לחתן בת אחת. אבל בתשובה זו שהמשגיח אמר לי, יכלתי לחתן את כל הילדים שלי. בקב"ה יודע! במשפט הזה חתנתי את כל הילדים שלי.

(יחי ראובן - ויקרא)

פעם הלכתי לאסוף כסף עבור הישיבה, ובאתי גם לביתו, ואמרתי לו שיש לישיבה חובות גדולים בגלל המשכנתא

גאב"ד העדה החרדית מרן הגאון רבי יצחק טובי' ווייס שליט"א סיפר:

בסמיכות למקום מגורי התגורר יהודי בשם רבי שלמה שוואב ז"ל, שהיה עוסק במסחר בתמימות ובאמונה, והיה הרבה מה להתפעל ממנו ומהיראת שמים שלו. פרנסתו היתה בממכר ברזלים ישנים (scrap metal בלע"ז), ועד השעות המאוחרות של לפני הצהריים היה יושב בבית מסחרו כשהוא עטור בתפלין. פעם שאלתי אותו לפרש הנהגה זו, והשיב לי שבאם מלובשים בתפלין בעת המסחר "מאכען זיך די געשעפטען אינגאנצען אנדערש" (= עושים את המסחר באופן אחר לגמרי). כי אז אינם מסיחים דעת מהש"ת גם כשעוסקים במשא ומתן.

עובדא ידענא שפעם בשעות בבית החולים, שמעוהו בוכה בכי רב, וכל צוות הרופאים מיהרו להגיע בחששם שמצב בריאותו החמיר, אבל באמת היה באמצע ברכת 'אשר יצר' אשר אמר בהתעוררות רבה...

פעם הלכתי לאסוף כסף עבור הישיבה, ובאתי גם לביתו, ואמרתי לו שיש לישיבה חובות גדולים בגלל המשכנתא, וסיפר לי שפעם היה רב שרצה לקנות דירה. וחפש אדם שיסכים לחתום לו ערבות על הלואה, וביקש מ'בעל- הבית' אחד שיחתום עבורו, אך ההוא אמר לו שאינו אווז מלחתום ערבויות, ויהי למחרת באותו 'בעל-הבית' ונתן לרב ההוא את כל הכסף שהיה נצרך לו. בשעת מעשה לא הבנתי מה הוא רוצה בסיפור הזה, אולם מאותו יום ואילך היה מגיע אל הישיבה כסף באופן קבוע בעילום שם, עד שבמשך הזמן נתוודע לי שה'בעל- הבית' ההוא שנתן את הכסף לאותו רב היה הוא בעצמו...

כשהיה זקן נסע על 'בייסיקל' (=אופניים), ופעם כשראיתי אותו התלבטתי במחשבתי אם דבר זה לפי כבודו, אך הוא תפס את מחשבתי ואמר לי בלע"ז !there is nothing wrong (= זהו שום דבר ... אין בכך שום חסרון...).

(מחספר רבינו הגדול אמרו)

לו שאם תהיה מהפכה בכל העולם, א"כ גם הארגזים של הכסף יתהפכו ולא ירוויח מאומה...

(הספרים)

המשגיח פנה אליו: "רבי שלום, הקב"ה יודע מה שאתה צריך."

הגאון הצדיק רבי ראובן אליצור קרלנשטיין זצוק"ל:

אספר לכם מעשה שהיה.

רבי שלום שפירא הוציא לאור הרבה ספרים, אבל הספר המרכזי שלו הוא - "המאור שבתורה", הכולל דברי תורה בעיון ובקיאיות נפלאים.

רבי שלום היה תלמיד ישיבת מיר וקדם לכן למד תורה מפי רבי אלחנן וסרמן זצ"ל בברנוביץ', הוא גלה עם תלמידי ישיבת מיר לגלות שנחנאי בימי המלחמה העולמית, פלאות ונפלאות מה שהתרחש שם עם שלש מאות וחמשים הבחורים וראשי הישיבות שכמעט כלם נצלו, למדו והצליחו לקים את כל המצוות שם בשנחאי - מצות, אתרוג ולולב וכו'. שש שנים היו במרחקים. מוראדיא.

זכור לטוב רבי אברהם קלמנוביץ זצ"ל, ששלח להם מצות ליפן, וגם הזרים כספים בדרכים עקיפות בנסי נסים. רבי שלמה וולבה זצ"ל ששהה בשבדיה, היה אחד השושבינים להעברת הכסף ליפן דרך שבדיה, במסירות נפש.

התלמידים שם היו 'אחים לצרה' למדו תורה בשקידה ונקשרו זה לזה, וגם נדבקו ברבותיהם, כי היו שם בשנחאי ללא משפחות, ללא קשר למישהו, היפנים היו רשעים ארורים ששתפו פעולה עם הנאצים, והעתיד היה לוט בערפל.

כל בני הישיבה הסתופפו בצלו של איש אלוקים קדוש - המשגיח של הישיבה, רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, שהעריף עליהם טל תחיה, והחיה אותם גם ברגעים הקשים. חלפו ימי המלחמה. כאן, בארץ ישראל, לרבי שלום שפירא כבר היו ילדים, עד שברוך ה' הגיע לעת נשואיו של אחד הילדים והמצב היה דחוק מאד.

לרבי יחזקאל היה תלמיד בעל ממון שהתגורר באמריקה, שהיה מקרב אליו. רבי שלום נכנס בתם לב למשיגה ואמר: "כיון שפלוגי מקורב למשיגה, ולי אין עם מה לחתן, אני מבקש מהמשגיח שישלח מכתב שיעזור לי במשהו".

המשגיח פנה אליו: "רבי שלום, הקב"ה יודע מה שאתה צריך".

לימים, כאשר ספר לנו רבי שלום את המעשה אמר: "אם המשגיח היה משגר את המכתב לאותו עשיר,

בשנים שהיה בכולל הציעו לו עשרים משרות, ואביו לא הרשה לו לקחת שום משרה

סיפר מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א: שכמה

פעמים ביקשו ממנו שימסור שיעורים בישיבה, אבל אביו זצוק"ל אמר לו כי התפקיד שלו זה להוציא ספרים. וסיפר גיסו של מרן הגר"ח, הגאון ר"י ישראל זצ"ל, שר"ש לורנץ ז"ל רצה לפתוח כולל לאברכים מצוינים ב"דברי שיר", המיועד לאברכים שנשותיהם לא עובדות כדי שלא יהיו טרודים בטיפול הילדים וכיו"ב, וכונתו היתה לשלם בעין יפה מאוד וברווז, ורצה שמרן יעמוד בראשות הכולל, וגם התנה עם מרן שאף אחד לא יפריע לו כשהיו שם, ולא יהיה לו מחויבות לענות לשאלות של אברכים, רק שיבוא ללמוד שם ויקבל משכורת גדולה, ומרן לא הסכים בשום אופן, ושלח ר"ש לורנץ את גיס מרן הנ"ל לשכנועו, ואמר מרן שישאל לאביו, וכששאל השיבו אביו "בשום פנים ואופן אל תסכים, כי עצם הדבר שתשב שם עבור משכורת חודשית יפריע ללימודך ויביא עליך התחייבויות שונות". והוסיף מרן שבשנים שהיה בכולל הציעו לו עשרים משרות, ואביו לא הרשה לו לקחת שום משרה רק לשבת בכולל וללמוד ולחבר ספרים.

ראיתי פעם את מרן מחפש את עטו, ואומר "היכן העט, הלא זה כלי אומנות". ושמעתי ממרן כשהלך לכתוב חיבורו (בתקופה זו "דרך חכמה" על סדר קדשים), שהיה אומר "נלך לעבודה".

שח מרן: מאז ומעולם כשהיברתי ספר לא עשיתי כן לשם רווח, ותמיד חשבתי לעצמי שאף נפש חיה לא יקנה את הספרים שאחבר, והייתי סבור שכל מי שבכל זאת יקנה זה יהיה כולו רווח, והנה הקב"ה עזר וקונים הרבה את הספרים.

הוסיף מרן: תקופה ארוכה שכבר אצלי הספרים כאבן שאין לה הופכים, ואפילו כסף לשלם לכורך לא היה בידי, וכך עמדו דפים מודפסים בלי כריכה.

והוסיף מרן: גם אצלינו בבית, את הספרים שאבא הוציא מי כבר קנה? זה שכב הרבה זמן בספריה עד שהגיע הזמן ואנשים התחילו לקנות, ועד היום ברוך ה' קונים את זה. וכן גם אצל מרן החזו"א היו בבית תמיד הרבה חבילות ספרים, ומי בכלל קנה את זה? שהרי למי היה כסף, וגם כמה בני תורה כבר היו, והם הלא היו עניים ומרודים...

ובהזמנות אחרת סיפר מרן שפעם הגיע מחבר אחד למרן החזו"א, ואמר לו שהולך להוציא ספר שיעשה מהפכה בכל העולם, ומרן החזו"א חיך מדבריו ואמר

Dirshu
דרשו ד" ועוד
קר שלמים לחינוך
ועידוד לימוד התורה

אחינו
התנועה החרדית העולמית

המבצע הגדול חוזר לתקופה קצרה לרגל זמן אלול

המבצע הגדול של 'דרשו' ו'אחינו' חוזר לתקופה קצרה. תורמים לפעילות הקירוב של ארגון 'אחינו' וזוכים במתנות מ'דרשו'. זכייה מיידית של הספרים שכבשו את העולם היהודי

תרום 28 ש"ח לחיט
למסך 86 חודשים
קר כל התרומה 448 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- סט 'דרש דוד'
- חמשה חומשי תורה
- וספר המפתח על משנ"ב

* מטלפון 4-כרטיס לקראת שבת - 5 כרטיס
דרש דוד - על תורה 3 כרטיס, חמשה חומשי
תורה כרך אחד, ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 24 ש"ח לחיט
למסך 66 חודשים
קר כל התרומה 384 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- ספר 'דרש דוד'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרטיס,
לקראת שבת - 5 כרטיס
דרש דוד - על תורה 3 כרטיס, חמשה חומשי
אבת, ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 23 ש"ח לחיט
למסך 62 חודשים
קר כל התרומה 276 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- של 'דרשו'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרטיס,
וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 20 ש"ח לחיט
למסך 60 חודשים
קר כל התרומה 200 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'לקראת שבת'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* לקראת שבת 5 כרטיס
מסקיך בכל העולם לחיט, 5 כרטיס
עם אלפי פזמונים מרחיקים לכת
הספד מוקדמים מהמבור של
עליו לקראת שבת של 'דרשו'
וקן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 21 ש"ח לחיט
למסך 6 חודשים
קר כל התרומה 126 ש"ח

וקבל מיידית

- 3 עותקים של ספר המפתח על המשנ"ב

התקשרו עכשיו 02-5609000